

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ "ΕΚΚΛΗΣΙΑ,

ΕΤΟΣ Ζ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 |

15 ΙΟΥΛΙΟΥ 1958

| ΛΡΙΘ. 14

ΑΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΦΕΣΕΩΣ

Α'

Ὁ Πνευματικὸς Πατὴρ ἀναγινώσκει τὴν Συγχωρητικὴν Εὐχὴν καὶ πιστεύομεν ἀκραδάντως, ὅτι δι' αὐτῆς παρέχεται εἰς τὸν ἐξομολογηθέντα ἁμαρτωλὸν ἡ ἄφεσις. Λόγω ὅμως τῆς ἐπικρατησάσης ἀγνοίας καὶ τῆς ἐκ ταύτης προελθούσης ἀταξίας ἐν τῷ Μυστηρίῳ τῆς Ἱ. Ἐξομολογήσεως, ἡ Συγχωρητικὴ Εὐχὴ καταντᾷ πολλὰς ἀπλοῦς τύπος.

Παρὰ ταῦτα, πρέπει νὰ γνωρίζωμεν, ὅτι ἡ Εὐχὴ ἀποτελεῖ οὐσιῶδες μέρος τοῦ Μυστηρίου τῆς Μετανοίας καὶ μάλιστα τὸ ἐπισφράγισμα αὐτοῦ. Ἄλλὰ μόνον ἐν συναρτήσει μετὰ τῶν ἄλλων ἀπαραιτήτων στοιχείων τοῦ Μυστηρίου δύναται ἡ Εὐχὴ νὰ ἐπισύρῃ τὴν «Χάριν τοῦ Θεοῦ τὴν σωτήριον πᾶσιν ἀνθρώποις» (Τιτ. β', ΙΙ). Εὐχὴ ἀναγινωσκόμενη εἰκῆ καὶ ὡς ἔτυχε καὶ αὐτοτελῶς ἐκτὸς τοῦ ἱεροῦ πλαισίου τοῦ Μυστηρίου τῆς Ἐξομολογήσεως, καὶ μάλιστα ἐπὶ χρήμασι ἢ καὶ διὰ τὴν ἱκανοποίησιν ἀνθρωπίνων ἀδυναμιῶν, εἰς νεκρὸν γράμμα μεταβάλλεται. Καὶ πρόξενος καθίσταται ἁμαρτίας φοβεραῖς καὶ κατακρίτου.

Εἰς τὰς ὡς ἄνω περιπτώσεις τὸ μέσον τῆς εὐλογίας τοῦ Θεοῦ, ὡς εἶναι ἡ Εὐχὴ, μεταβάλλεται εἰς κρῖμα πρὸς μεγίστην ζημίαν κληρικῶν καὶ λαϊκῶν. Δὲν ὑπάρχει μεγαλοτέρα ἐπιτυχία τοῦ Σατανᾶ ἀπὸ τὸ τοιοῦτον. Ἀναρίθμητοι ψυχαὶ ὀδηγοῦνται εἰς τὴν ἀπώλειαν, καθ' ὃν χρόνον νομίζουσιν ὅτι μὲ τὸ «διάβασμα τῆς Εὐχῆς» λαμβάνουν τὴν συγχώρησιν καὶ συνεπῶς καθίστανται ἄξιοι νὰ προσέλθουν πρὸς μετάληψιν τοῦ Σώματος καὶ Αἵματος τοῦ Κυρίου. Καὶ τὸ πλέον παράδοξον εἶναι ὅτι τῆς τοιαύτης ἀπωλείας ὡς ὄργανα χρησιμοποιοῦνται, ἀκουσίως ἴσως, οἱ τὴν ἐξουσίαν τοῦ «δεσμεῖν καὶ λύειν» λαβόντες κληρικοί.

Ἄλλὰ τὸ θέμα πρέπει νὰ τοποθετηθῇ εἰς τὴν βάσιν του, ὥστε νὰ καταστῇ σαφές ὑπὸ ποίας προϋποθέσεις παρέχεται τὸ οὐράνιον δῶρον τῆς ἀφέσεως. Καὶ βασικὴ ἀλήθεια, ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου, κατὰ τὴν Ὁρθόδοξον ἡμῶν Ἐκκλησίαν, εἶναι ὅτι μὲ τὴν Συχω-

ρητικὴν Ἐδχὴν διοχετεύεται, διὰ τοῦ Πνευματικοῦ Πατρὸς, ἡ χάρις τῆς ἀφέσεως καὶ λύεται οὕτως ὁ δεσμὸς τῆς ἁμαρτίας. Ἄλλ' ἢ τοιαύτη λύσις δὲν συντελεῖται ἄνευ ὄρων. Ἀπαραιτήτως πρέπει νὰ προηγηθῇ ἢ ἐκ μέρους τοῦ ἁμαρτωλοῦ ἐξαγόρευσις ἐνώπιον τοῦ Πνευματικοῦ Πατρὸς. Θὰ προηγηθῇ ἐπίσης ἡ εἰλικρινὴς μετάνοια αὐτοῦ μετὰ τῆς σταθερᾶς ἀποφάσεως, ὅπως εἰς τὸ ἐξῆς βραδίση τὴν ὁδὸν τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς, ὡς τὴν καθορίζει ἡ Ἁγία Ἐκκλησία. Διότι, ὡς ἀναφέρει εἰς τὴν Δογματικὴν του ὁ Ἄνδρουττος, «ἡ ἄφεςις τῶν ἁμαρτιῶν χορηγεῖται ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὄρων τῆς μετανοίας καὶ ἐξομολογήσεως». Ἐπομένως ὁ Πνευματικὸς Πατήρ, ἄσκῶν τὸ ὕψιστον τοῦτο λειτουργημῖα τῆς Ἀφέσεως, διερευνᾷ τὸν ἐξομολογούμενον περὶ τοῦ κατὰ πόσον οἱ ἐν λόγῳ ὄροι πληροῦνται, προκειμένου νὰ ἐξαγγείλῃ τὴν λύσιν τῶν ἁμαρτιῶν του.

Κατὰ τὰ ἀνωτέρω ὁ Χριστιανός, μέχρις οὗτου λάβῃ τὴν ἄφesin, θὰ διέλθῃ διὰ τῶν ἐξῆς σταδίων καὶ ψυχικῶν καταστάσεων. Δύο εἶναι τὰ κύρια καὶ θεμελιώδη στάδια, σαφῶς ἀπ' ἀλλήλων διακριτόμενα, ἀλλὰ πάντοτε στενωῶς συνπαρόχοντα: Ἡ Μετάνοια ἀπ' ἐνός καὶ ἡ Ἐξομολογήσις ἀπ' ἐτέρου. Σήμερον θὰ διατυποῦν ὠρισμένα σκέψεις διὰ τὴν Μετάνοιαν.

Ἡ Μετάνοια εἶναι ἀπόδειξις ρωμαλέας καὶ εὐγενοῦς ψυχῆς. Κατὰ τὴν περίοδον αὐτῆς διαμορφοῦνται πλεῖστοι ψυχικαὶ καταστάσεις, διὰ τῶν ὁποίων διερχομένη ἡ ἐν μετάνοια ψυχὴ προάγεται. Καὶ οἰκοδομεῖται. Καὶ τοῦ κακοῦ ἀποχωρίζεται. Καὶ τῆς χρηστότητος τοῦ Κυρίου προγεύεται.

Ὁ μετανόων Χριστιανὸς θὰ ἀνακαλύψῃ κατ' ἀρχὴν, κατόπιν ἐπιμελοῦς καὶ εἰλικρινοῦς αὐτοπαρατηρήσεως, τὰ ψυχικά του ἔλκη, πρὸ τῶν ὁποίων δὲν θὰ σταθῇ ἀδιάφορος. Ἀντιθέτως, μετὰ τοῦ ἁμαρτήσαντος ἀλλ' ἐγεθέντος διὰ τῆς μετάνοια Δαβὶδ, θὰ αἰσθάνεται καὶ θὰ ἀναφωνῇ: «οὐκ ἔστιν εἰρήνη ἐν τοῖς ὀστέοις μου ἀπὸ προσώπου τῶν ἁμαρτιῶν μου». Ἡ συνείδησις, μετὰ τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἁμαρτωλῆς καταστάσεως, ἀφυπνίζεται. Εἶναι ταραγμένη. Δὲν ὑπάρχει «ὕπνος τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς βλεφάροις νυσταγμὸς καὶ ἀνάπαισις τοῖς κροτάφοις» αὐτοῦ.

Ὡς ἀποτέλεσμα δὲ τῆς δημιουργηθείσης ἐσωτερικῆς ἀνησυχίας ἔχομεν ἐν συνεχείᾳ «τὸ λουτρὸν τῶν δακρῶν». Θλίβεται ὁ ἁμαρτωλός, διὰ τὴν κατὰπτωσίν του. Μήπως, διότι μὲ τὴν ἐφάρμαρτον συμπεριφορὰν του ἀπώλεσεν ὕγειαν, ὕλικά ἀγαθὰ, τιμὴν καὶ ὑπόληψιν ἐν τῇ κοινωνίᾳ; Ὁχι. Τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ προσέβαλεν. Καὶ τῆς εὐθείας ὁδοῦ παρεκτραπείς εἰς «χώρον μακρὸν» ἀνοήτως ἐπορεύθη. Καὶ διὰ τοῦτο θλίβεται. Καὶ συντριβεται. Καὶ διὰ τοῦ στόματος τοῦ Προφητάνακτος ὁμολογεῖ: «ἐκοπίασα ἐν τῷ στεναγμῷ μου, λούσω καθ' ἐκάστην νύκτα τὴν κλῆνὴν μου, ἐν δάκρυσί

μου τὴν στρωμὴν μου βρέξω». Δοκιμάζει τὴν «κατὰ Θεὸν λύτην», ἢ ὅποια κατὰ τὸν Ἀπόστολον Παῦλον, «σωτηρίαν ἀμεταμέλητον κατεργάζεται». Μία τοιαύτη λύτη δὲν ὀδηγεῖ εἰς ἀπελπισίαν. Διότι ἢ οὕτω ὀλιβομένη ψυχὴ πιστεῦει εἰς τὸν Θεόν. Καὶ εἰς τὸ ἔλεος Αὐτοῦ «ἀπὸ φυλακῆς πρωΐας μέχρι νυκτός» ἐλπίζει. Ἐπομένως εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἀντλή δυνάμεις. Καθίσταται ἱκανή, ὥστε εἰς τὸν δρόμον τῆς σωτηρίας σταθερῶς νὰ βαδίξῃ.

Εἰς ταῦτα ἄς προστεθῶσι καὶ τὰ ἐξῆς. Ὁ Χριστιανὸς ὑπὸ τῆς «κατὰ Θεὸν λύτης» διακατεχόμενος καὶ ὑπὸ τοῦ καταθλιπτικοῦ φορτίου τῆς ἁμαρτίας πιεζόμενος βδελύσσεται ἑαυτὸν διὰ τὰς πτώσεις. Καὶ τὰς ἁμαρτωλὰς συνηθείας τοῦ παρελθόντος μισεῖ. Καὶ ἀποστρέφεται καὶ ἀποδοκιμάζει μετ' ἀγανακτήσεως, ὡς ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ὀλόκληρον τὴν ζωὴν του, ἢ ὅποια δὲν ἔφερε τὴν σφραγίδα τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ δὲν λησμονεῖ ἅπαντα τὰ «κρύφια» τῆς καρδίας καὶ τῆς ζωῆς του. Ἐπιμελῶς φροντίζει νὰ καταγράψῃ ταῦτα ζωηρῶς εἰς τὸ βιβλίον τῆς διανοίας του, ὥστε ν' ἀντιδράσῃ ἀποτελεσματικῶς ἐναντίον οἰασδήποτε σατανικῆς ἐνεργείας, ὅταν ἐνώπιον τοῦ Πνευματικοῦ εὐρισκόμενος λησμονῇ τὰ κατ' αὐτόν. Καὶ παρουσιάζεται ἁθῶς καὶ ἅγιος «μη ἔχων σπίλον ἢ ρυτίδα ἢ τι τῶν τοιούτων»! (Ἐφεσ. Ε' 27).

Νέοι τώρα προσανατολισμοὶ διαγράφονται ὑπὸ τοῦ μετανοοῦντος Χριστιανοῦ, ὁ ὁποῖος ὑπὸ τὸ φῶς τῶν διδαγμάτων τῆς μέχρι τοῦδε μακρᾶν τοῦ Θεοῦ ζωῆς του τὴν πορείαν τοῦ μέλλοντος προγραμματίζεται. «Εἰς ἑαυτὸν ἐλθὼν» λαμβάνει νέας ἀποφάσεις, διότι πρὸς νέαν ζωὴν πλέον κατευθύνεται. Νοσταλγεῖ νὰ ἐπιστρέψῃ πρὸς τὸν Πατέρα του, πρὸς τὸν Ὅποιον ἐκφράζει τὸν ἐγκάρδιον πόθον: «Ραντιεῖς με ὑσώπω καὶ καθαρισθήσομαι, πλυνεῖς με καὶ ὑπὲρ χιόνα λευκανθήσομαι». Καὶ προετοιμάζεται μετὰ προσοχῆς καὶ συνέσεως διὰ τὴν εἰλικρινῆ καὶ ἀποφασιστικὴν ἐξομολόγησιν ἐνώπιον τοῦ Πνευματικοῦ Πατρὸς.

Ἐπομένως ἢ μετάνοια, ἢ ὅποια ἀποτελεῖ τὸ α' στάδιον τοῦ Μυστήριου, ἐνῶ φαίνεται ὡς κάτι ἀπλοῦν, ἐν «Μνήσθητι», τὸ ὅποιον βγαίνει ἀπὸ τὰ χεῖλη ἐνὸς ληστοῦ ἢ μιᾶς ἁμαρτωλῆς, κατ' οὐσίαν εἶναι μία πάλη διαδραματιζομένη εἰς τὸ κέντρον τῆς καρδίας. Εἶναι ἐν γεγονόσ βασικὸν καὶ θεμελιῶδες διὰ τὴν ὅλην ὑπόθεσιν τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου μέχρι σημείου, ὥστε τὸ ὄλον Μυστήριον νὰ καλῆται «Μυστήριον Μετανοίας». Εἶναι μία πνευματικὴ κατάστασις, ἢ ὅποια ὀδηγεῖ τὴν ψυχὴν εἰς ἐξαγόρευσιν ἐνώπιον τοῦ Πνευματικοῦ, διὰ τὴν ὅποιαν θὰ λεχθούν τινα εἰς τὸ προσεχές.

Ἄρχιμ. ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ ΜΠΑΡΔΑΚΟΣ
Διευθυντῆς τῆς Ἱερᾶς Ἐξομολογήσεως
παρὰ τῆ Ἀποστολικῆ Διακονίᾳ

ΑΔΕΛΦΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

3.

Ἀγαπητέ μου ἐν Χριστῷ ἀδελφέ,

Κάποιος μούγραψε: «Δὲ μᾶς ἀφίνεις στήν πείνα μας καὶ στὰ βάσανά μας Χριστιανέ μου!...». Ζῆ στήν ὑπαιθρο. Κι' αὐτὸ θά ἐξετασθῆ μὲ τὴ σειρά του. Δὲν θ' ἀφίσουμε τοὺς παπαδοπατέρες, ποὺ πέρασαν ὠραῖα τὴ ζωούλα τους σὰν λαϊκοί, νὰ δώσουν τὴ λύσι. Θὰ σοῦ τὴ δώσῃ ὁ ἀδελφός σου ὁ Κληρικὸς ποὺ ὥργωσεν ὀλόκληρη σχεδὸν τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐγνώρισε τοὺς πόθους σου, τοὺς καῦμούς σου, εἶδε καὶ ἔζησε τὰ βάσανά σου, συμμετέσχε τοῦ πόνου σου καὶ τῆς χαρᾶς σου, καὶ ὄχι αὐτὸς ποὺ ξοδεύει μελάνι γιὰ νὰ εἰσπράξῃ αἷμα. Τ' ἀκοῦς; Πρόσεξε με λοιπόν.

Στὸ προηγούμενο σοῦ ἔλεγα πὼς σὰν ὑπεύθυνος Ἀρχιερεὺς θάρχιζα ἀπὸ ἐκεῖ. Γιατί; Ἀπλούστατα. Γιατί ἐφημερίδες, παληοπεριοδικά, ψευτοφιλόσοφοι, διαβόλοι καὶ τριβόλοι γέμισαν τὸν κόσμο μ' ἓνα σωρὸ ψευτιῶν καὶ γέμισαν τ' αὐτιά τῶν ἀπλοϊκῶν καὶ τὰ μυαλά τους μὲ τὰ δημιουργήματα τῆς βρωμερᾶς τῶν διανοίας, καὶ σπρώχουν στήν ἀπώλεια. Ἐνας ἱερεὺς κάποτε, ἄκουε ἀπὸ ψευτοκαθηγητὴ τὸ καλοκαίρι στὸ καφενεῖο, πὼς ὑπάρχουν κάτι φίδια ποὺ ἔχουν μιὰ εὐαίσθησία στὴν οὐρά. Δηλαδή, ὅταν προφθάσῃ νὰ τ' ἀγγίξῃ στὴν οὐρὰ γίνονται ξηρὰ καὶ ἀναίσθητα σὰν ραβδί. Σὰν αὐτὰ τὰ φίδια ἦταν κι' αὐτὸ ποὺ ὁ Μωϋσῆς παρουσίασε στὸ θαῦμα τῆς ράβδου του στὸ Φαραώ! Ὁ καῦμένος ὁ ἱερεὺς τὸν ἄκουε μὲ ὀρθάνοιχτο τὸ στόμα καὶ γουρλωμένα τὰ μάτια καὶ κουνούσε τὸ κεφάλι σὰν νὰ ἔλεγε πὼς εἶχε σιοτάδια! Ὡς λαϊκός, ὡς ἄνθρωπος, δὲν εἶχε διαβάσει τὸ βιβλίον τοῦ Θεοῦ. Θὰ μάθαινε πολλὰ. Θὰ ἐστηρίζετο δυνατά. Θὰ ἄκουε τὸ Θεὸ νὰ τοῦ λέγῃ, πὼς τὸ Πνεῦμα του δὲν ψεύδεται, πὼς τὰ δημιουργήματά του δὲν ἐγίναν νὰ γκρεμίζουν τὴν πίστι καὶ νὰ τοῦ πληγώνουν τὴν καρδιά, ἀλλὰ πὼς εἶναι ἓνα δυνατό χέρι ποὺ τὸν ὀδηγεῖ ἀσφαλῶς, ἓνα φτερό ποὺ τὸν σηκώνει ψηλά, ἓνα μάτι ποὺ τοῦ ἀκτινοσκοπεῖ τὴν καρδιά. Εἶναι ἓνα θαῦμα ποὺ σώζει τοὺς καλόγνωμους καὶ γκρεμίζει στὴν ἄβυσσο τοὺς κακοὺς. Ἄς μὴν ἀρχίσουμε, ἀδελφέ, ἀπ' τὴν κοιλιά τί θὰ φάῃ, τὸ κορμὶ τί θὰ ντυθῆ, ἀπ' τὸ σπῆτι πὼς θὰ καθίσῃ. Θὰ φθάσομε' ἐκεῖ μὲ τὴ σειρά. Γιὰ μένα τὸν ἡλικιωμένο τώρα ἀδελφὸ σου προέχει αὐτό. Νὰ ἰδῶ τώρα πρὶν γίνῃς ἱερεὺς, εἶχες τέτοια διαφέροντα πνευματικά; Σοῦ ἔκανεν ἐντόπῳ αὐτοῦ τοῦ εἶδους ἢ φωνῆ τοῦ Θεοῦ; Κάθησες στὴ μάndera σου, στὴ βάρκα σου, στὸ ἐληθόδενδρό σου, στὸ γραφεῖό σου, νὰ προσεχηθῆς ὅταν ἢ αὔρα τοῦ Πνεύματος σ' ἐθώπευε; Οἱ ἀδιάφοροι, σὰν περιφρονηταὶ

τοῦ Θείου μεγαλείου, εἶναι γιὰ μένα ἀκατάλληλοι ὄχι μόνον γιὰ ἱερεῖς, ἀλλὰ καὶ ὡς λαϊκοὶ χριστιανοὶ καὶ πνευματικοὶ ταγοί. Ὅλες τὶς σοφίες τοῦ κόσμου καὶ ὅλη τῆ φρεσκάδα τοῦ μυαλοῦ ἂν ἔχουν αὐτοί, δὲν εἶναι κατάλληλοι γιὰ ἱερεῖς, οὔτε σύ, ἂν ὡς λαϊκός, ὡς ἄνθρωπος, δὲν ὠδηγήθηρες σ' ἓνα ἑσωτερισμό ἀπ' τὸ περιλαμπρο μεγαλεῖο τοῦ Θεοῦ, ἂν δὲν ἐγνώρισες τὴ λαλιά του, ἂν δὲν πῆρες τὰ οὐράνια σήματα τῆς ὑπάρξεώς σου, ἂν δὲν ἠσθάνθης τὸ μαστίγιο στὴ σκληρότητά σου καὶ τὴ θωπεία στὴν καλωσύνη σου. Βέβαια, σὰν ἄνθρωπος. Πρέπει σὰν ἄνθρωπος νᾶναι φτιασμένος ἀπὸ τέτοιο ὕλικό. Εἶπαμε: Ράσο, γένια καὶ χριστιανικὸ ὄνομα δὲν κάνουν τὸν παπᾶ. Ὁ ἄνθρωπος ποῦ ζῆ μὲ τέτοια, ὅπως τὰ θέλουμε, διαφέροντα, μᾶς κάνει νὰ τὸν προσέχουμε, ὅπως προσέχουμε τὸ παιδί ποῦ ἔστω καὶ κακότεχνα σχεδιάζει, ἢ χαλαί τις κλειδωνίεις νὰ ἰδῆ πὼς εἶναι φτιασμένες. Μιὰ κατάστασις χονδροῦ ἀνθρώπου ἀπωθεῖ καὶ τὴν ψυχὴ τοῦ Ἀρχιερέως. Γράμματα μαθαίνει, τὸ τυπικὸ τὸ κάνει κτῆμά του σὰν τὸ «Πάτερ ἡμῶν», τὴν τάξι γενικὰ τῆς Ἐκκλησίας κρατεῖ. Ὅλ' αὐτὰ εὐκόλα καὶ στὸν πίθηκο. Τὸ πρωταρχικὸ καὶ κάπως δύσκολο εἶναι ἡ φυσικὴ θρησκευτικότης σὰν μιὰ πυτιά, ποῦ θὰ καλλιεργήσῃ μὲ τὸ ζύμωμά της ὅλο τὸ φύρμα. Τὰ δημιουργήματα τοῦ Θεοῦ εἶναι πηγὴ ἐμπνεύσεων, θρησκευτικῶν ἀνατάσεων. Μπορεῖ ἓνας καλὸς ἄνθρωπος ἀγράμματος νὰ μὴ ἔχῃ τὸ γλωσσικὸ μέσον νὰ ἐκφράσῃ τὰ διανοήματά του καὶ τὰ συναισθήματά του, μὰ ὅμως τὰ ζῆ καὶ μὲ τὸ φτωχὸ του λεξιλόγιο σοῦ δίνει νὰ καταλάβῃς πὼς μέσα του ὑπάρχει θρησκευτικὴ πλήμμουρα.

Λοιπόν, ἀπ' αὐτὲς τὶς θρησκευτικὰς φύσεις παίρνεται τὸ ὕλικόν, γιὰ νὰ προωθηθῆ εἰς τὸ ἀξίωμα τῆς Ἱερωσύνης ὁ ἄνθρωπος, ἀφοῦ γίνῃ Χριστιανὸς πρῶτα. Μὴ ματαιοπονοῦμε. Καὶ τὸ ξύλο καὶ τὸ λιθάρι προκειμένου νὰ χρησιμοποιοῦν γιὰ κάτι στὸ σπίτι μας πέφτουν στὸ μάτι τοῦ εἰδικοῦ, ἂν κάνουν γιὰ τὴ δουλιὰ του. Ὁ Ἀρχιερεὺς ποῦ πρόκειται νὰ χειροτονήσῃ κάποιον πρέπει νὰ ἰδῆ ἂν ὁ μέλλων ἱερεὺς ἔχῃ τέτοια πνευματικὰ βιώματα, σὰν προσωπικὴ του προΐκα, σὰν δική του, προσωπικὴ προσφορά, ἂν ἦταν φύσις θρησκευτικὴ τοῦ βάθους καὶ ὄχι διεστραμμένη. Ὁ ἄθρησκος εἶναι διεστραμμένος. Δὲν εἶναι ὀμαλός. Ἐσὺ τώρα ποῦ μὲ διαβάσεις, ἀδελφέ, εἶχες αὐτὸ τὸ προσόν, πρὶν ἱερωθῆς; Θ' ἀπαντήσῃς καὶ πάλιν στὴ συνείδησί σου, γιὰτὶ δὲν τελειώνουμε ἐδῶ. Ἀρχίσαμε ἀπλᾶ. Θὰ μποῦμε καὶ στὰ σύνθετα μ' ἀπλότητα. Ὑπομονὴ καὶ θὰ τὰ εἰποῦμε στὸ ἐπόμενο γράμμα μας.

Μὲ ἀγάπη Χριστοῦ

X.

ΑΠΟ ΤΑ ΧΡΟΝΙΚΑ ΤΗΣ ΚΑΤΟΧΗΣ

Η ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ ΤΟΥ ΡΑΣΟΥ

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΣΑΜΟΥ ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

(*Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ὑπὸ τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως κατὰ πάντα δικαίας ἀπονομῆς τοῦ Μεγαλοσταύρου τοῦ τάγματος τοῦ Φοίνικος εἰς τὸν διακεκριμένον Σεβ. Μητροπολίτην Σάμου καὶ Ἰκαρίας κ. Εἰρηναῖον, ὁ «Ἐφημέριος» εὐχαρίστως ἀναδημοσιεύει τὸ κάτωθι Χρονικόν, ἐκ τοῦ ὁποίου ἀποδεικνύεται ἡ Ἐθνικὴ δράσις τοῦ διαπρεποῦς Ἱεράρχου κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Κατοχῆς).*

Οἱ σχέσεις τοῦ μητροπολίτου Σάμου Εἰρηναίου μὲ τις ἰταλικῆς ἀρχές τῆς νήσου δὲν ἦταν ποτὲ φιλικές. Ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή, πού πάτησαν τὸ πόδι τους ἐκεῖ, μιά βαθεῖα ἔχθρα ὑψώθηκε ἀνάμεσα τους σὰν ἀδιαπέραστο τεῖχος. Κι' ἡ ἐχθρότητα αὐτὴ μεγάλωσε ἀκόμη περισσότερο, ὅταν πολιτικὸς ἀρχηγὸς τοῦ νησιοῦ διωρίστηκε ὁ Τζενότο Μπιάνκο, ἄλλοτε ὑποπρόξενος στὴν Κέρκυρα. Ὁ τελευταῖος εἶχε φέρει μαζί καὶ τὴ σύζυγό του, μιά τετραπέρατη γυναίκα, πού ἱδρυσε ἀμέσως στὸ Βαθὺ τὴν «Κάζα ντὶ Ντάντε», μὲ παραρτήματα στὸ Καρλόβασι καὶ στὸ Μαραθόκαμπο. Ἡ σχολὴ αὐτὴ ἦταν καθαρὰ προπαγανδιστικὴ. Μὲ διάφορα δῶρα, προσπαθοῦσε νὰ μύησῃ τὰ νησιωτόπουλα στὴν ἰδέα τοῦ φασισμού. Συγχρόνως ἱδρυσε καὶ συσσίτιο, πού τὸ διεύθυνε ἕνας καθολικὸς ἱερέας.

Ἡ κυρία Μπιάνκο ἔκανε τὸ πᾶν γιὰ νὰ πάρῃ μὲ τὸ μέρος τῆς τὸ μητροπολίτη. Ἄλλ' ὁ θαυμαστὸς ἱεράρχης, πού εἶχε ἀντιληφθῆ τὰ σχέδιά της, ἀπέφυγε μὲ σθένος τὴν παγίδα. Δυσχερῆστὴν ἐκείνη γιὰ τὴν ἀποτυχία της, ἀποφάσισε νὰ παίξῃ διαφορετικὰ τὸ παιχνίδι της: Σκέφθηκε δηλαδὴ νὰ ὀργανώσῃ στὸ σπίτι της χορὸ «μὲ σκοπὸ — ὅπως ἀναφέρουν τὰ ἐπίσημα χαρτιά — νὰ καλέσῃ τὰς νεάνιδας καὶ τὰς νεαρὰς ὑπάνδρους κυρίας, ἵνα δῆθεν κάμῃ τὴν γνωριμίαν των μετὰ Ἰταλῶν ἀξιωματικῶν». Ὁ Εἰρηναῖος ὅμως, πού πῆρε ἐγκαίρως εἰδησι, ἐξεφώνησε ἕνα περίφημο λόγο στὴν ἐκκλησίᾳ, ἀκριβῶς τὸ πρωτὶ τῆς Κυριακῆς, πού θὰ γινόταν ὁ χορὸς. Ἀνάμεσα στ' ἄλλα, ὁ τολμηρὸς ἱεράρχης τόνισε καὶ τὰ ἑξῆς:

— Τὸ ἔθνος εὐρίσκεται αἰμόφυρτον κατὰ γῆς, πλήρες πόνων καὶ πληγῶν, συνεπείᾳ εἰσβολῆς τοῦ ἐχθροῦ, ὁ ὁποῖος ἀπομυζᾷ τὸ αἷμα του καὶ ποδοπατεῖ τὴν ἐλευθερίαν του, τὴν τιμὴν του. Δὲν εἶναι καιρὸς διαχύσεων καὶ χαρᾶς, ἀλλὰ καιρὸς περισυλλογῆς καὶ προσευχῆς, πρὸς κατάπαυσιν τοῦ τρομεροῦ πολέμου. Ἀκουέται, ὅτι ὀργανώνεται χορὸς...

Στὸ σημεῖο αὐτό, ἡ φωνὴ τοῦ Εἰρηναίου ἔγινε κεραυνός:

— Ὅποιαδῆποτε ἐκ τῶν ἰδικῶν μας γυναικῶν καὶ παρθένων

θα τολμήσῃ νὰ προσέλθῃ εἰς τὸν χορὸν αὐτὸν καὶ νὰ ἀπλώσῃ τοὺς βραχιόνάς της εἰς τὸν ἐχθρόν, θὰ ἀποθέσῃ στίγμα ἀτιμίας εἰς τὸ μέτωπόν της, πὺ θὰ παραμείνῃ ἀνεξίτηλον εἰς τὸν αἰῶνα!..

Τὸ χτύπημα ἦταν βαρὺ, ὄχι γιὰ τίς νέες πὺ δὲν εἶχαν σκοπὸ νὰ πᾶνε στὴ συγκέντρωσι, ἀλλὰ γιὰ τὴ γυναῖκα τοῦ Τζενότο Μπιάνκο. Ὁ χορὸς, φυσικά, ματαιώθηκε κι' ὁ δεσπότης ἀπέκτησε ἄλλον ἓνα θανάσιμο ἐχθρό. Ἐνα ἐχθρό, πὺ ἔδειξε λίγο ἀργότερα, ὅτι ξέρεῖ νὰ ἐκδικῆται.

Τὴν ἐπομένη Κυριακὴ, ὁ Εἰρηναῖος μίλησε πάλι στὸ Καρλόβασι, ὅπου «ἡ νεοϊδρυθεῖσα ἰταλικὴ σχολὴ συνεκέντρωσε μαθητάς, μεγάλους καὶ μικροὺς» καὶ ὅπου «εὐάριθμοι, εὐτυχῶς, ἐκ τῶν κατοικῶν, προσήγγιζον δι' ἰδιοτελεῖς σκοποὺς τὰς Ἰταλικὰς ἀρχάς». Ὁ λόγος τοῦ ἦταν κι' ἐδῶ καταπέλτης, ἀν καὶ μέσα στὴν ἐκκλησίαι ὑπῆρχαν πολλοὶ καραμπινιέροι.

Ὅπως κι' ἀν εἶχε τὸ ζήτημα, ὁ δεσπότης δὲν ἐπρόκειτο νὰ καλοπεράσῃ. Ἡ κυρία Μπιάνκο χωνόταν σ' ὅλα, ἀκόμη καὶ στὶς διανομὰς τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ. Μὰ ὁ Εἰρηναῖος τῆς χαλοῦσε τὰ σχέδια, πρᾶγμα πὺ τὴν ἐξαγρίανε. Προσπαθοῦσε ὅμως νὰ κρύψῃ τὸ θυμὸ της κάτω ἀπὸ τὸ εὐγενικὸ της δῆθεν χαμόγελο. Θέμα ὀδυνηρὸ ὥστόσο ἦταν οἱ φυλακὲς τοῦ νησιοῦ. Ἐκεῖ μέσα κλείνονταν, ὄχι, μονάχα οἱ Σαμιῶτες, ἀλλὰ κι' ὅλοι οἱ ἄλλοι, πὺ πιάνονταν στὶς Κυκλάδες. Ἦταν ὁ ἓνας πᾶνω στὸν ἄλλο, χωρὶς καμμιά περίθαλψι, ἄρρωστοι, ρακέδνυτοι, δυστυχισμένοι. Ἡ μοναδικὴ τους βοήθεια ἦταν ἡ ἐκκλησία. Χωρὶς αὐτὴν, οἱ περισσότεροι θὰ εἶχαν πεθάνει. Ὁ μητροπολίτης, πὺ διαχειριζόταν τὰ τρόφιμα τοῦ Ἐ. Σταυροῦ, ἔκανε ὅ,τι μπορούσε, γιὰ νὰ τοὺς σώσῃ ἀπὸ τὸν ἀφανισμό. Στὶς φυλακὲς αὐτὲς κρατοῦνταν ὁ Βρετανὸς ταγματάρχης Φράνκ Μακάσκι, ὁ ἔμποροπλοίαρχος Ἡλίας Χρυσίνης, κι' ἓνας ἰδιώτης, ὁ Ἀλέκος Λαδᾶς.

Εἶχαν συλληφθῆ σ' ἓνα νησάκι τῶν Κυκλάδων — πᾶνω στὴν προσπάθειά τους νὰ περάσουν στὶς μικρασιατικὰς ἀκτὲς — καὶ τοὺς μετέφεραν στὴ Σάμο, ὅπου καταδικάστηκαν σὲ θάνατο. Στὸ διάστημα αὐτό, ἡ Μυστικὴ Βρετανικὴ Ὑπηρεσία, πὺ ἔδρευε στὴ Σμύρνη, ἔστειλε μῆνυμα στὸν Εἰρηναῖο, μὲ τὴ θερμὴ παράκλησι νὰ κάνη ὅ,τι ἦταν δυνατὸ γιὰ τὴ σωτηρία τους. Πραγματικά, ὁ ἀκάματος ἱεράρχης, μὲ κίνδυνο ἀληθινὸ τῆς ζωῆς του, ἔτρεξε στὸν ἓνα καὶ τὸν ἄλλο. Δυστυχῶς, οἱ ἐνέργειές του δὲ σημείωσαν ἐπιτυχία. Οἱ Ἰταλοὶ εἶχαν ἀποφασίσει νὰ στείλουν τοὺς τρεῖς μελλοθάνατους στὴ Ρόδο κι' ἀπὸ κεῖ στὴν Ἰταλία, ὅπου θὰ τοὺς ἐκτελοῦσαν ὡς κατασκόπους. Ἐπειδὴ δὲ μπορούσε νὰ γίνῃ τίποτ' ἄλλο, ὁ μητροπολίτης κάλεσε ἐπιγόντως τὸν ταγματάρχη Π. Παρασχάκη.

—Θέλω νά μου βρῆς ἕναν ἔμπιστο ὑποδηματοποιό, τοῦ εἶπε. Μπορεῖς;

—Μπορῶ, ἀποκρίθηκε ἐκπληκτος ἐκεῖνος. Ἄλλὰ δὲν καταβαθαίνω τίποτα...

—Θὰ καταλάβης, ὅταν σοῦ πῶ, ὅτι τὰ τακούνια τῶν παπουτσιῶν ποῦ θὰ φτιάξῃ, πρέπει νά ἔχουν εἰδικές κρύπτες.

—Δηλαδή;

—Δηλαδή, σὲ κάθε τακούνι, νά μποροῦν νά τοποθετηθοῦν ἀπὸ δέκα τοῦλάχιστον λίρες...

Καὶ τοῦ ἐξήγησε, ὅτι ὁ Φράνκ Μακάσκι κι' οἱ δυὸ Ἕλληνες σύντροφοί του ἔπρεπε νάχουν χρήματα μαζί τους. Ἴσως κατώρθωσαν ἔτσι νά ἐξαγοράσουν κανένα ἀπὸ τοὺς φρουροὺς τους, γιὰ νά τοὺς βοηθήσῃ ν' ἀποδράσουν. Τὰ παπούτσια στάλθηκαν στὶς φυλακὲς μὲ μιὰ τολμηρὴ κοπέλλα, τῆ Δανάη Συνανίδου πού, ἀδιαφορῶντας γιὰ τοὺς κινδύνους, διατηροῦσε μυστικὴ ἀλληλογραφία μὲ τοὺς φυλακισμένους.

Πραγματικά, οἱ τρεῖς μελλοθάνατοι, μὲ τὰ χρήματα πού τοὺς ἔστειλε ὁ δεσπότης, κατώρθωσαν νά σωθοῦν λίγο ἀργότερα καὶ νά περάσουν στὴ Μ. Ἀνατολή. Ἀπὸ τότε καὶ ὡς τὸ Μάιο τοῦ 1944, ὁ Μακάσκι ἔπασσε μὲ ἀλεξίπτωτο τρεῖς φορές στὴν Ἑλλάδα, ὅπου τὴν τελευταία ἔμεινε στὴ Ρούμελη, δίπλα στὸν καπετὰν Ὁρέστη. Ὁ Βρεταννὸς ταγματάρχης ἦταν προσωπικὸς φίλος γνωστοῦ πολιτικοῦ ἀρχηγοῦ κι' εἶχε συνεργαστῆ μαζί του στενά στὸ διάστημα τῆς κατοχῆς. Πάντως, τῆ ζωὴ του τὴν ὤφειλε ἀποκλειστικά στὸν Εἰρηναῖο κι' αὐτὸ δὲν τὸ λησμόνησε ποτέ. Ὅταν ἦταν ἀκόμη στὴ Σμύρνη, τοῦ ἔστειλε ἕνα γράμμα γεμάτο εὐγνωμοσύνη καὶ θερμὲς εὐχαριστίες. Μὰ ἡ περίπτωσι τοῦ Μακάσκι δὲν ἦταν μοναδική. Ὁ δεσπότης δούλευε ἀκούραστα. Ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῆς κατοχῆς, στὸ Βαθὸ ὑπῆρχε μιὰ μυστικὴ ὑπηρεσία, πού τὴ διεύθυνε ὁ Ἐμμ. Σοφούλης. Εἶχε ἀμεση ἐπαφὴ μὲ τὸ στρατηγεῖο τοῦ Καίρου κι' ἀπὸ κεῖ λάβαινε ἐντολὲς κι' ὁδηγίες.

Γρήγορα ὅμως ὁ Σοφούλης κατάλαβε πὼς ἡ Τσῆ ἔσσε τὸν εἶγε βάλεϊ στὸ μάτι. Γιὰ νά μὴν πάθῃ τίποτα, κρύφτηκε προσωρινὰ σ' ἕνα ἐξοχικὸ σπιτάκι. Ἀπὸ κεῖ, μιὰ κατασκότεινη νύχτα, πέρασε στὶς Μικρασιατικὲς ἀκτές. Ἔτσι, ὅλο τὸ βάρος τῆς ὀργανώσεως ἔπασσε στὸ μητροπολίτη καὶ στὸν ταγματάρχην Παρασχάκη, ἕναν ἐξαιρετο ἀξιωματικό. Ἄλλ' οἱ φασίστες ἀγρυπνοῦσαν. Κι' ἀγρυπνοῦσαν, ἐπειδὴ διαισθάνονταν πὼς κάτι ὑποπτο γινόταν εἰς βάρος τους, μὲ κέντρο τὴ Μητρόπολι. Τίς ὑποψίες αὐτὲς τίς ἐνίσχυε πρὸ παντὸς ἡ κυρία Μπιάνκο, πού, θέλοντας νά («καρφώσῃ») μὲ κάθε τρόπο τὸ δεσπότη, δὲν ἔπαυε νά τὸν κατηγορῆ στοὺς συμπατριῶτες τῆς. Ἐνα ἐπίσημο ἔγγραφο τῆς Τσῆ ἔσσε — πού ὑπάρχει

στά χέρια μας και πού θά περιληφθῆ ὀλόκληρο στήν κατοχική βιογραφία τοῦ Μητροπολίτη — τονίζει ξεκάθαρα, ὅτι «εἶναι ἀπόλυτη ἀνάγκη νά σταματήσῃ ἡ πατριωτική δράσις τοῦ δεσπότη, στή Σάμο. Ἄν δὲν ὑπάρχῃ ἄλλος τρόπος, ἕνα φτιαχτὸ δυστύχημα δὲ θά ἦταν ἄσχημο νά μᾶς ἀπαλλάξῃ τῆς παρουσίας του. Ἡ κ. Μ. θά ὑποδείξῃ τὸν τρόπο...»

Ἡ κυρία Μ. δὲν ἦταν ἄλλη ἀπὸ τὴν κυρία Μπιάνκο, γιατί πιὸ κάτω ἀναφέρεται ὀλόκληρο τ' ὄνομά της. Φυσικὰ τὸ «φιαχτὸ ἀτύχημα» δὲν πραγματοποιήθηκε ποτέ, ἴσως ἐπειδὴ δὲ δόθηκε ἡ εὐκαιρία στοὺς φονιάδες, πού ἀνάλαβαν νά φέρουν σὲ πέρας τὴν ὑπόθεσι. Ἐνήργησαν, λοιπόν, μὲ διαφορετικὸ τρόπο. Τρεῖς φορές, τὴ μιὰ πάνω στήν ἄλλη, ἀνέκριναν τὸ δεσπότη, μὲ σκοπὸ νά τὸν τυλίξουν στὰ δίχτυα τους. Γιατί ὅλοι τους ἦταν βέβαιοι πὼς ὁ τολμηρὸς ρασοφόρος ἦταν ὁ ἀρχηγὸς τῆς μυστικῆς ὀργανώσεως, πού δροῦσε στὸ νησί. Δὲν κατάφεραν τίποτα. Ἐπιασαν τότε ἕνα παλληκάρι, τὸ Λεωνίδα Καραγιαννόπουλο, τὸν ἔρριξαν στὰ βασανιστήρια καὶ προσπάθησαν νά τοῦ ἀποσπάσουν ὁμολογίες.

— Μίλα, ἂν θές νά σωθῆς!

— Ἄδικα χάνετε τὸν καιρό σας. Δὲν ἔχω νά πῶ τίποτα...

— Δὲν ξέρεις, ἢ δὲ θές νά μιλήσῃς;

— Δὲν ξέρω. Ἄλλὰ κι' ἂν ἤξερα, λέξι δὲ θά παίρνατε ἀπὸ τὸ στόμα μου.

Ὁ Καραγιαννόπουλος γνώριζε πολλά, γιατί ἦταν γιὰ καλὰ μπασμένος στὸ κίνημα ἀντιστάσεως τοῦ νησιοῦ. Δὲν ἦταν ὅμως ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους πού λυγίζουν. Μαρτύρησε ἄγρια στὰ χέρια τους. Κι' ὥστόσο στάθηκε βράχος ἀκλόνητος. Εἶδαν κι' ἀπέειδαν οἱ φασίστες πὼς δὲ βγάζουν τίποτα μαζί του κι' ἐνήργησαν καινούργιες συλλήψεις. Ἐπιασαν τὸν ταγματάρχη Π. Παρασχάκη μέσα στὴν ἐκκλησία, καὶ μαζί μὲ τὸν ξυλέμπορο Ν. Σπανόπουλο, τὸν ἀπῆλασαν στήν Κέα. Ὁ μητροπολίτης διεύθυνε τώρα μόνον τὴν ὀργάνωσι. Μέλη της ἦταν ὁ Λ. Λαμπρινίδης, ὁ Ἄνακρέως Τσοῦλος, ὁ Ν. Παρασκευᾶς — νομομηχανικός, πού ἔφτιαχνε θαυμάσιους στρατιωτικὸς χάρτες μὲ τὸ βοηθὸ του Μάρδα καὶ τοὺς ἔστελνε στὴ Μ. Ἀνατολή — ὁ Νίκος Σπύρου, ὁ ὑπολοχαγὸς Γιώργος Ἀσλάνης, ὁ ταγματάρχης Π. Κουνέλης καὶ πολλοὶ ἄλλοι πατριῶτες.

«Τὸ δίκτυον τῆς μυστικῆς ὀργανώσεως—συνεχίζει στὶς προσωπικὲς του ἀναμνήσεις ὁ μητροπολίτης — συνεπλήρουν ἕνας καλὸς ἀγρότης ὀνόματι Ν. Παπάζογλου, ὁ ὁποῖος μετέφερε διὰ τῶν μικρῶν θυγατέρων του τὸν φάκελλον εἰς τὴν παραλία, τὴν ἀπέναντι τῆς τουρκικῆς γῆς, πού τὸν ἐλάμβανεν ἐκ τῆς οἰκίας τοῦ Λ. Λαμπρινίδη ἢ παρὰ τῆς κυρίας Εὐαγγελίας συζύγου τοῦ Ἐμμ.

Σοφούλη. Εἰς τὴν παραλίαν παρελάμβανε τὴν φάκελλον ὁ Μῆτσος Γιουρέλης, ἕνα ἀτρόμητο παλληκάρι, καὶ τὸν διεκόμιζε διὰ λέμβου εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἢ ἀγγλικὴν ὑπηρεσίαν, ποῦ παρέμενε εἰς τὴν τουρκικὴν ἀκτὴν. «Ὅλα τὰ πρόσωπα τῆς μυστικῆς ὀργανώσεως ἐξετέλουν τὸ καθήκον των ἐν μέσῳ κινδύνων, μὲ αὐταπάρνησιν καὶ ζωηρὸν αἰσθημα πατριωτισμοῦ. Εἶναι δίκαιον νὰ ἐξαρθῇ ἰδιαιτέρως ὁ πατριωτισμὸς καὶ τὸ θάρρος τοῦ Λ. Λαμπρινίδη».

Μέρα μετ' τὴν ἡμέρα, ὥρα μετ' τὴν ὥρα, τὸ μυστικὸ κίνημα φούντωνε στὸ ἠρωϊκὸ νησί. Δύο νέοι, δύο θαυμάσια παλληκάρια, ὁ Ἴπποκράτης Ζαΐμης καὶ ὁ Γιάννης Ζαφεῖρης ἀπὸ τὸ Καρλόβασι, σκέφτηκαν νὰ δημιουργήσουν ἀντάρτικο σῶμα στὴν ὑπαιθρο.

—Εἶναι καιρὸς νὰ ταράξουμε λίγο τὰ νερά, εἶπε ὁ Ζαΐμης στὸ φίλο του. Οἱ φασίστες ἄρχισαν νὰ μᾶς κάθωνται στὸ σβέροκο. Πρέπει λοιπόν, νὰ τοὺς δείξουμε πῶς δὲν εἴμαστε σκλάβοι.

—Σύμφωνοι, ἀποκρίθηκε ὁ Ζαφεῖρης. Ποιοὶ ἄλλοι λὲς πῶς θὰ μᾶς ἀκολουθήσουν;

—«Ὅσο γι' αὐτὸ μὴν ἀνησυχῆς. Ὁ Κώστας Γριδάκης, ὁ Κώστας Ζαφεῖρης ὁ Γεώργιος Μπάφος καὶ ὁ Δημήτρης Παργιανός, εἶναι ἔτοιμοι νὰ βγοῦν στὸ κλαρί. Ἐμᾶς περιμένουν.

Τότε δὲν ἔχουμε παρὰ ν' ἀρχίσουμε τίς ἐνέργειές μας. Ὁ Θεὸς βοηθῆς...

Τὰ πράγματα ὅμως ἔγιναν πολλὰ πρὸ γρήγορα ἀπ' ὅσο φαντάζονταν καὶ οἱ ἴδιοι. Ἐνα ἀπόγεμα, τρεῖς καραμπινιέροι, πῆγαν νὰ πιάσουν, χωρὶς λόγο, τὸν Ἴπποκράτη Ζαΐμη. Τὸ παλληκάρι δὲν ἔχασε καιρὸ. Τράβηξε τὸ περιστροφὸ του, σκότωσε τὸν ἕνα, ἐνῶ οἱ ἄλλοι τῷ βάλαν στὰ πόδια καὶ ἔπου φύγη-φύγη. Ἔτσι ὁ Ἕλληνας πατριώτης, ἀναγκάστηκε νὰ βγῆ μιὰ ὥρα ἀρχήτερα στὸ βουνό, ὅπου ἄρχισε νὰ σχηματίζεται καὶ ἡ πρώτη ἀνταρτικὴ ομάδα. Ἦρθαν ἀμέσως σ' ἐπαφὴ μετ' τὸ στρατηγεῖο τῆς Μ. Ἀνατολῆς, ποῦ τοὺς ἔστειλε ἀσύρματο, ὄπλισμό καὶ ἐκρηκτικὰ ὕλησι γιὰ σαμποτάξ. Τὸν ἀσύρματο τὸν διεύθυνε ὁ ὑπολοχαγὸς Μανώλης Δεκάτης, ποῦ ἦταν καὶ ὁ ἀρχηγὸς τοῦ δικτύου πληροφοριῶν στὴ Σάμο. Οἱ ἀντάρτες αὐτοὶ, ποῦ χαρακτηρίστηκαν ἀπὸ τὸ συμμαχικὸ στρατηγεῖο τοῦ Καίρου ὡς προκεχωρημένος στρατὸς τῆς Μ. Ἀνατολῆς, ἔκαναν ἀληθινὰ θαύματα. Οἱ φασίστες τρομοκρατήθηκαν πραγματικά.

Ὁ τολμηρὸς δεσπότης, προσποιούμενος τὸν ἄρρωστο, ἀποσύρθηκε στὴ Μονὴ τοῦ Προφήτη Ἡλιοῦ. Ἐκεῖ, πῆγαν μιὰ νύχτα οἱ ἀρχηγοὶ τῶν ἀνταρτῶν καὶ συζήτησαν ἐλόβλητες ἄρες μαζὶ του. Καμμιά διαφωνία δὲν παρατηρήθηκε στὶς ἀπόψεις τους καὶ ὁ ἀγῶνας τοῦ νησιοῦ μπῆκε σὲ καινούργιες, πρὸ δυνατὲς βάσεις.

Ὅταν, ἔπειτα ἀπὸ δύο μέρες, ὁ δεσπότης γύρισε στὴν ἔδρα του,

τὸν κάλεσε ὁ στρατιωτικὸς διοικητής, στρατηγὸς Μάριο Σολνταρέλλι.

—'Απὸ ὠρισμένους ἀνθρώπους μου ἔμαθα, ὅτι συναντηθήκατε μὲ τοὺς ἀντάρτες, τοῦ εἶπε. Εἶναι ἀλήθεια αὐτὸ ἢ ὄχι;

—'Αλήθεια, ἀποκρίθηκε ὁ Εἰρηναῖος χωρὶς νὰ τὰ σατίσῃ. Ἦρθαν καὶ μὲ βρῆκαν στὴ Μονή, γιὰ νὰ μοῦ φιλήσουν τὸ χέρι. Φυσικά, δὲ μπορούσα ν' ἀρνηθῶ. Μὲ τὴν εὐκαιρία ὅμως αὐτῇ, τοὺς συμβούλεψα νὰ μὴν ἐκτελοῦν τοὺς Ἑλληνες συνεργάτες σας. Γι' αὐτούς, θὰ ὑπάρξουν ἀργότερα τὰ ἑλληνικὰ δικαστήρια...

Ἐὐ διοικητὴς ἔγινε ὄχρος.

—Τὸ πιστεύετε αὐτό; ρώτησε τονίζοντας μιὰ-μιὰ τίς λέξεις. Πιστεύετε, ὅτι θὰ φτάσῃ ἐποχὴ πού θὰ δικάσουν Ἑλληνες τοὺς συνεργάτες μας;

Ἐὐ μητροπολίτης ὕψωσε τὸ ὠραῖο του μέτωπο.

—Ἄχι μόνο αὐτούς, ἀλλὰ καὶ ὅλους τοὺς ἐγκληματίες πολέμου! ἀπάντησε μὲ σταθερὴ φωνή. Καὶ νὰ εἴσαστε βέβαιος, ὅτι ἡ στιγμή αὐτὴ δὲ θ' ἀργήσῃ νὰ φτάσῃ.

Ἦταν τότε Αὐγούστος τοῦ 1942 καὶ τὰ λόγια τοῦ Εἰρηναίου εἶχαν μέσα τους κάτι τὸ προφητικόν. Ἐνα χρόνον ἀργότερα, ἡ Ἰταλία τοῦ Μουσσολίνι κατέρρευσε ἀνεπανόρθωτα. Τότε ἀκριβῶς ὁ στρατηγὸς Σολνταρέλλι κάλεσε στὸ διοικητήριον τὸν μητροπολίτην καὶ τὸν δήμαρχον. Μὲ συντριβή, πού δὲ μπορούσε νὰ τὴν κρύψῃ, τοὺς εἶπε, ὅτι πῆρε τὴν ἀπόφασιν νὰ παραδώσῃ τὴν πολιτικὴν διοίκησιν στὶς ἑλληνικὰς ἀρχάς. Τόσο ὁ δεσπότης, ὅσο καὶ ὁ δήμαρχος, τὸν ἄκουσαν συγρινημένοι. Κι' ὅταν ὁ Σολνταρέλλι τελείωσῃ, ὁ πρῶτος τοῦ εἶπε:

—Καταλαβαίνουμε τὴ θέσιν σας, στρατηγέ! Τοὺς πολέμους τοὺς διευθύνει ὁ Θεός...

Ἐὐ μητροπολίτης βγῆκε κατόπιν στὴν πόρταν τοῦ διοικητηρίου, ἔχοντας στὰ δεξιὰ του τὸν Ἰταλὸν στρατηγόν. Τὸ πλῆθος πού στεκόταν ἀπ' ἔξω, σὰ νὰ δαισιόσθηκε πὸς εἶχε φτάσει ἡ μεγάλη στιγμή, ἄρχισε νὰ ζητωκραυγάζῃ ἀπὸ ἐνθουσιασμό. Κανεὶς δὲ μπορούσε νὰ φανταστῇ, μέσα στὶς ἑξαλλες ἐκεῖνες ἐκδηλώσεις, τί θὰ ἐπακολουθοῦσε τὴν ἐφήμερην αὐτὴ ἀπελευθέρωσιν καὶ ποῖο δρᾶμα θὰ παιζόταν στὸ δυστυχημένον νησί. Κι' ἐδῶ ἀκριβῶς φάνηκε ἡ ἔλλειψις ὀργανώσεως τῶν Ἀγγλων, γιὰ τὴν ἀνάληψιν μιᾶς τόσο μεγάλης καὶ δύσκολης ἐπιχειρήσεως. Εἶχαν περάσει τρεῖς ὁλόκληρες μέρες, χωρὶς νὰ φανῇ οὐτ' ἓνας ἐκπρόσωπος τῶν βρεταννικῶν στρατιωτικῶν ἀρχῶν. Ἦταν κάτι πρωτάκουστο αὐτό, πού στοίχισε ἀργότερα πάρα πολλὰ στὴν κατάστασιν. Ἐὐ μητροπολίτης, οἱ τοπικὰς ἀρχὰς καὶ ὁ λαὸς εἶχαν μείνει τελείως ἀπροσανατόλιστοι. Δὲν ἤξεραν τί συνέβαινε. Ἀγωνιοῦσαν καὶ ἔψαχναν νὰ βροῦν τὴν αἰτία τῆς ἐγκαταλείψεως.

“Ὄσπου ἔφτασε κι’ ἡ τέταρτη μέρα τῆς ἀγωνιάδους ἀναμονῆς. Κανείς πιά δὲν ἔλπιζε σὲ τίποτα. “Ὅλοι εἶχαν ἀπογοητευθῆ καὶ μόνου πού δὲν ἔκλαιγαν ἀπὸ θλίψι. Ξαφνικά, ὅμως, φάνηκαν δυὸ “Ἀγγλοὶ ἀξιωματικοὶ κι’ ἓνας “Ἕλληνας: “Ὁ πλοίαρχος “Ἀλέξανδρος Λεβίδης — ναύαρχος σήμερα — ὁ ἀντισυνταγματάρχης Ντέιβιντ Πῶσον καὶ ὁ ταγματάρχης Μιχαὴλ Γκάμπιερ Πάρου. Στὴν ἐμφάνισί τους οἱ “Ἕλληνες ἀναφτέρωσαν πάλι. “Ἄλλ’ ἡ ἀποστολή τους προδόθηκε ἀπὸ δυὸ ἀδελφία, τὸν Νίνο καὶ τὸ Μάριο Λιονέλλι, ἰταλικῆς καταγωγῆς, πού εἶχαν στενὴ ἐπαφή μὲ τὸν Τζενότο Μπιάνκο καὶ τὴ γυναῖκα του, ἀπὸ τὴν Κέρκυρα ἀκόμη. Μόλις μυρίστηκαν τὸν ἐρχομὸ τοῦ Λεβίδου καὶ τῶν Βρεταννῶν, ἔφυγαν κρυφὰ μὲ μιὰ βενζινακάτο, ἔφτασαν στὴ Χίο καὶ εἰδοποίησαν τὸν ἐκεῖ Γερμανὸ διοικητὴ γιὰ τὰ καθέκαστα.

Μὲ τὴ σειρά του ὁ τελευταῖος ἐπικοινωνῆσε μὲ τὸ Ναυαρχεῖο, γιὰ νὰ λάβῃ ὁδηγίαις. Οἱ δυὸ προδότες ξαναγύρισαν, μὲ τὸν ἴδιον τρόπο στὴ Σάμο. Μιὰ ἀπὸ τίς ἐντολές, πού εἶχαν λάβει, ἦταν ἡ ἐκτέλεσις τοῦ Εἰρηναίου. “Ἀλλὰ τὸ στρατηγεῖο τῆς Μ. “Ἀνατολῆς εἶχε πληροφορηθῆ, ἀπὸ δικούς τους ἀνθρώπους, τὴν ὑπόθεσι. Γι’ αὐτὸ εἰδοποίησε τὸ μητροπολίτη νάχη τὸ νοῦ του κι’ ἂν ἦταν δυνατὸν, ν’ ἀπομακρυνθῆ ἀπὸ τὸ Βαθύ, προτοῦ νάνα ἀργά. “Ὁ ἱεράρχης ἔλαβε, βέβαια, τὰ μέτρα του, μὰ ἔμεινε στὴ θέσι του, χωρὶς νὰ λογαριάζῃ τὸν κίνδυνον, πού ἀπειλοῦσε τὴ ζωὴ του. “Ἦταν ἀποφασισμένος νὰ ὑποστῆ τὰ πάντα, χάριν τοῦ ποιμνίου του. Πίσω του ὅμως ὑψωνόταν ἀπειλητικὰ ἡ σιὰ τοῦ θανάτου.

“Ἀπὸ τοὺς δώδεκα χιλιάδες “Ἰταλοὺς τοῦ νησιοῦ, οἱ χίλιοι πεντάκοσιοι περίπου, ἔμειναν πιστοὶ ἀκόμη στὸ Μουσσολίνι. “Ἐπὶ κεφαλῆς τους βρισκόταν ὁ ταγματάρχης Ντούτσιου Φράππα καὶ σ’ αὐτὸν ἀπευθύνθηκαν οἱ ἀδελφοὶ Λιονέλλι, γιὰ νὰ τοῦ μεταδώσουν τίς ἐντολές τῶν Γερμανῶν: “Ἐκτός ἀπὸ τὴν ἐκτέλεσι τοῦ μητροπολίτη, ἔπρεπε νὰ συλλάβουν καὶ τοὺς τρεῖς ἀξιωματικούς, πού εἶχαν ἔρθει ἀπὸ τὴ Μ. “Ἀνατολή.

—Τί σκοπὸ ἔχετε; τοὺς ρώτησε ὁ Φράππα. Πῶς θὰ ἐνεργήσετε;

—Τὸ σχέδιό μας εἶναι περίφημον καὶ δὲν πρόκειται ν’ ἀποτύχῃ, ἀποκρίθηκαν ἐκεῖνοι. “Ὅρισαν τὴν ἐκτέλεσι τοῦ δεσπότη γιὰ τίς 15 Σεπτεμβρίου. Δηλαδή σὲ δυὸ μέρες...

Εὐτυχῶς, τὸ σχέδιον τῶν δύο ἀδελφῶν ἀπέτυχε μὲ τὸ χειρότερον τρόπο. “Ἄλλ’ ἡ σύλληψις τοῦ Λεβίδου καὶ τῶν δύο Βρεταννῶν πραγματοποιήθηκε, τὴ στιγμὴ πού πήγγαιναν μὲ μιὰ ἰταλικὴ ἀτμάκατο στὴν “Ἰκαρία. Οἱ φασίστες, μετανοιωμένοι πού συνεργάζονται μὲ τοὺς “Ἀγγλους, τοὺς συνέλαβαν καὶ τοὺς παρέδωσαν στοὺς Γερμανοὺς, στὴ Σύρο. Οἱ μυστικὲς ὀργανώσεις τῆς Σάμου, πού ἔμαθαν γιὰ τὴ σύλληψι, εἰδοποίησαν μὲ τὸν ἀσύρματό τους τὸ Κάιρο. “Ἡ

εἰδησις αὐτῆ θεωρήθηκε σὰν ἓνα ἀπὸ τὰ πιὸ σοβαρὰ ἀτυχήματα γιὰ τὴν «Ἐπιχειρήσι Αἰγαίου».

Στὸ μεταξύ, ὁ Μάριο καὶ ὁ Νίνο Λιονέλλι, βρῆκαν τὴν τιμωρία ποῦ τοὺς ἄξιζε. Πηγαίνοντας γιὰ τὴν Ἰκαρία μὲ τορπιλλάκατο, τοὺς χτύπησε κάποιον περαστικὸ ἀεροπλάνο καὶ τοὺς καταβύθισε. Οἱ Γερμανοί, ὅμως, ποῦ ἤθελαν ὅπως ὅποτε τὸ κεφάλι τοῦ μητροπολίτη Εἰρηναίου, ἀποφάσισαν νὰ στείλουν τρεῖς κομάντος, εἰδικευμένους σὲ παρόμοιες ἐπιχειρήσεις, γιὰ νὰ τὸν ἀπαγάγουν, ἢ καὶ στὴν ἀνάγκη, νὰ τὸν ἐκτελέσουν. Ἡ διαταγὴ ὅμως γιὰ τὴν ἐκτέλεσί του — ποῦ ὑπάρχει ἐπίσης στὰ χέρια μας — δὲν πραγματοποιήθηκε ποτέ, μ' ὅλο ποῦ οἱ τρεῖς ἄντρες κατῴρθωσαν ν' ἀποβιβαστοῦν ἀπαρατήρητοι στὸ νησί. Γιατί, στὸ διάστημα αὐτό, ἔφτασαν οἱ Ἰερολοχίτες μας, μ' ἐπὶ κεφαλῆς τὸ συνταγματάρχην Χρ. Τσιγάντε. Ὁ μητροπολίτης Εἰρηναῖος διωρίστηκε πρόεδρος τῆς προσωρινῆς κυβερνητικῆς ἐπιτροπῆς τῆς Σάμου. Ἔτσι ἡ ἐκτέλεσίς του ἦταν ἐξαιρετικὰ δύσκολη τώρα. Οἱ τρεῖς Γερμανοὶ ἀναγκάστηκαν νὰ ξαναφύγουν ἄπρακτοι. Ὁ Θεὸς βρισκόταν στὸ πλευρὸ τοῦ δεσπότη.

Ἡ δραματικὴ ὅμως ἱστορία τῆς Σάμου, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γραφτῆ μέσα σὲ δυὸ σελίδες. Θὰ χρειάζονταν τόμοι δλόκληροι. Μιὰ εἶναι ὡστόσο ἡ πικρὴ ἀλήθεια: Ὅτι, ἐνῶ οἱ Ἕλληνες πολεμοῦσαν κι' ἔχοναν τὸ αἷμά τους γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσι τῆς Ἑλλάδος, οἱ Ἄγγλοι εἶχαν στὸ μυαλό τους σκοτεινὰ σχέδια. Κι' ἄφησαν νὰ τοὺς ξεφύγῃ ἡ εὐκαιρία. Ἡ ἀπελευθέρωσις ἄργησε ἔτσι ἓνα ὀλόκληρο χρόνο. Στὴ Σάμο τὰ πράγματα σκοτεινίασαν περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορά. Ὁ ἱερὸς Λόχος καὶ οἱ ἐλάχιστοι Βρεταννοί, ποῦ βρισκόνταν ἐκεῖ, ἀναγκάστηκαν νὰ φύγουν. Οἱ Γερμανοὶ γίνονταν πάλι κυρίαρχοι στὸ Αἰγαῖο. Ὁ λαὸς ἀπόμεινε στὸ ἔλεός τους, κάτω ἀπὸ τὴ μπότα τους. Κι' ὁ μητροπολίτης Εἰρηναῖος, ἔπειτα ἀπὸ πίεσι τῶν Ἄγγλων καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως τοῦ Καίρου, ἀναγκάστηκε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ ἀγαπημένο του νησί. Γιατί δὲν ἤθελε νὰ φύγῃ καὶ ν' ἀφήσῃ στὴν τραγικὴ του τύχη τὸ ποίμνιό του. Ἀλλὰ δὲ μπορούσε νὰ γίνῃ διαφοροετικὰ.

Ἐνα μικρὸ πλοιάριο τῆς μυστικῆς ἀμερικανικῆς κατασκοπείας ἔφτασε σὲ μιὰ ἐρημικὴ ἀκτὴ τῆς Σάμου, ἀπ' ὅπου τὸν παρέλαβε. Εὐτυχῶς. Γιατί, μόλις ἔφτασαν οἱ Γερμανοὶ στὸ νησί, αὐτὸν ζήτησαν πρῶτο. Ὁ τολμηρὸς ἱεράρχης ὅμως βρισκόταν κιόλας μακριά, γιὰ νὰ συνεχίσῃ στὴ φιλόξενη χώρα τοῦ Νείλου, τὴν ὑπέροχην πατριωτικὴν του δράσι.

ΓΙΑΝΝΗΣ Β. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

ΑΠΟ Τ' ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΜΑΤΑ
ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

ΟΙ ΠΕΡΙ ΙΕΡΩΣΥΝΗΣ ΛΟΓΟΙ
ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

ΛΟΓΟΣ ΕΚΤΟΣ

VIII

Εύκολώτερα φθάνουν στήν ἀρετή οἱ μοναχοὶ παρά ὅσοι ἔχουν ὑπεύθυνο λειτουργήμα.

Βασίλειος. Τί πρέπει νὰ γίνῃ λοιπόν; Μήπως πρέπει νὰ βάζωμε κυβερνήτες στήν ἐκκλησία τοὺς ἀνθρώπους τῆς ἀγορᾶς, κι' αὐτοὺς πού εἶναι ἀπορροφημένοι ἀπὸ βιωτικὲς μέριμνες, καὶ πού ἔχουν ἐξοικειωθῆ σὲ διαπληκτισμούς καὶ σὲ λαιδορίες, καὶ εἶναι γεματοὶ ἀπὸ χίλια δυὸ κακὰ καὶ συνηθισμένοι στήν καλοπέραση;

— Ἐσὺ, εὐλογημένε μου, τ' ἀπάντησα, νὰ μὴν λές τέτοιες ἀστοχίες. Γιατὶ αὐτοὺς δὲν πρέπει οὔτε σὸ νοῦ του νὰ τοὺς βάζῃ κανεὶς, ὅταν πρόκειται νὰ ἐξετάζωμε γιὰ ἱερεῖς. Ἄν ὅμως ἔχη κάποιος τὴ δύναμη, καὶ νὰ πλησιάζῃ καὶ νὰ συναναστρέφεται μὲ τὸν κόσμον, μὰ καὶ νὰ διατηρῆ ἀνέπαφη κι' ἀδιατάρακτη τὴν ἀγνότητά του καὶ τὴν ἀταραξία του καὶ τὴν ἀγιωσύνη καὶ τὴν ὑπομονή καὶ τὴ νήψη του, κι' ὅλα τ' ἄλλα ἐκεῖνα προτερήματα πού τάχουν οἱ μοναχοί, νὰ τὸν προτιμᾷ ἀπὸ τοὺς μοναστὲς ἐκείνους.

551. Γιατὶ αὐτὸς πού ἔχει μὲν πολλὰ ἐλαττώματα, κατορθώνει ὅμως νὰ τὰ συγκαλύπτῃ μὲ τὴ μοναξιά, καὶ νὰ τὰ κἀνῃ ἀνύπαρκτα, μὲ τὸ νὰ μὴ συναναστρέφεται κανένα, αὐτὸς ἂν προβάλῃ στὴ μέση, τίποτε ἄλλο δὲν θὰ κερδίσῃ, παρά τὸ νὰ γίνῃ καταγέλαστος, καὶ θὰ μπῆ καὶ σὲ μεγαλύτερο κίνδυνο.

552. Κι' αὐτό, λίγο ἔλειψε νὰ τὸ πάθω κ' ἐγώ, ἂν ἡ προστασία τοῦ Θεοῦ δὲν ἀπομάκρυνε γρήγορα τὴ φωτιὰν αὐτὴν ἀπὸ τὸ κεφάλι μου.

553. Γιατὶ αὐτὸς ποὺ ἔχει τέτοιο χαρακτῆρα δὲν μπορεῖ νὰ ξεγελάσῃ κανένα, ὅταν εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ ἐνεργῇ φανερά· ἀλλὰ τότε τὰ πάντα βρίσκονται ὑπὸ ἔλεγχου· κι' ὅπως τὰ μέταλλα τὰ δοκιμάζει ἡ φωτιὰ, ἔτσι καὶ τῆς ἱερωσύνης ἡ δοκιμασία ξεχωρίζει τίς ψυχές τῶν ἀνθρώπων· καὶ εἴτε εἶναι κανεὶς ὀξύθυμος, εἴτε μικρόψυχος, εἴτε φιλόδοξος καὶ ἀλαζόνας, εἴτε κι' ὅ,τιδήποτε ἄλλο, γρήγορα τὰ ξεσκεπάζει καὶ τὰ φανερώνει τὰ ἐλαττώματά του. Καὶ δὲν τὰ ξεσκεπάζει μονάχα, μὰ καὶ τὰ κάνει φοβερώτερα καὶ δυνατώτερα.

554. Γιατὶ καὶ οἱ πληγές τοῦ σώματος, ὅταν προστρίβονται, γίνονται δυσκολογιάτρευτες· καὶ τὰ πάθη τῆς ψυχῆς, ὅταν ἐρεθίζονται καὶ παροξύνονται, εἶναι φυσικὸ ν' ἀγριεύουν περισσότερο· κι' ἀναγκάζουν αὐτοὺς ποὺ τᾶχουν ν' ἁμαρτάνουν ἀκόμη περισσότερο.

555. Γιατὶ αὐτὸν ποὺ δὲν προσέχει, καὶ στὸν ἔρωτα τῆς δόξης τὸν παρασύρουν καὶ στὴν ἀλαζονία καὶ στὴ φιλοχρηματία, καὶ σιγὰ σιγὰ τὸν σέρνουν καὶ στὴν τρυφή καὶ στὴν καλοπέραση καὶ στὴν ἀπραξία· καὶ λίγο λίγο καὶ σ' ὅλα τᾶλλα κακὰ, ποὺ ἔχουν τὴν πηγὴ τους ἀπ' αὐτά.

556. Γιατὶ πολλὰ βρίσκονται ἀνάμεσά μας ποὺ μποροῦν νὰ παραλύσουν τὴν ἀκεραιότητα τῆς ψυχῆς καὶ νὰ μᾶς διακόψουν τὸν ἴσιο δρόμο.

557. Καὶ πρῶτο ἀπ' ὅλα, ἡ συναναστροφή μας μὲ γυναῖκες. Γιατί, οὔτε κ' εἶναι δυνατὸν ἓνας προϊστάμενος κι' αὐτὸς ποὺ εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ ἐνδιαφέρεται γιὰ ὅλο του τὸ ποίμνιο νὰ φροντίζει γιὰ καθετὶ ποὺ ἀφορᾷ τοὺς ἄνδρες, νὰ παραμελῇ δὲ γιὰ ὅ,τι ἀ-

φορᾶ τις γυναῖκες· πού αὐτὲς πρὸ παντὸς ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ μεγαλύτερη πρόνοια, γιατί κ' εὐκολώτερα μπορεῖ νὰ γλυστρήσουν στὴν ἁμαρτία· ἀλλὰ πρέπει αὐτός, πού τοῦλαχε ὁ κλῆρος νὰ κυβερνᾷ, νὰ ἐνδιαφέρεται καὶ γιὰ τὴ δική τους ὑγείαν, ἂν ὄχι περισσότερο, ἐξάπαντος ὅμως στὸν ἴδιο βαθμό. Γιατὶ ἔχει χρέος καὶ νὰ τις ἐπισκέπτεται, ὅταν εἶναι ἄρρωστες, καὶ νὰ τις παρηγορῇ, ὅταν πενθοῦν, καὶ νὰ τις μαλλώνη, ὅταν δείχνουν ἀδιαφορία, καὶ νὰ τις βοηθῇ, ὅταν ταλαιπωροῦνται.

558. Κι' ὅταν ἀκόμη γίνωνται αὐτά, μπορεῖ ὁ Πονηρὸς νὰ βρῇ πολλοὺς τρόπους καὶ νὰ κρυφογλυπτήσῃ, ἂν δὲν προφυλάξῃ κανένας, μὲ τέλειαν ἐπαγρύπνηση, τὸν ἑαυτό του. Γιατὶ τὸ μάτι μας στριφογυρνᾷ καὶ γεμίζει ἀπὸ ταραχὴ τὴν ψυχὴ μας· κι' ὄχι μόνον τὸ μάτι μιᾶς ἀκόλαστης ψυχῆς ἀλλὰ καὶ μιᾶς φρόνιμης τὸ τρυφεραίνουν οἱ κολακειῆς καὶ τὸ σκλαβώνουν οἱ περιποιήσεις. Καὶ μιὰ ἀγάπη ὅλο φλόγα, πού αὐτὸ εἶναι ἡ αἰτία κάθε εὐτυχίας, γίνεται ἀφορμὴ ἀπροσμέτρητης δυστυχίας σ' αὐτοὺς πού δὲν ἔκαναν τὴ χρῆση τῆς καλᾶ.

559. Καὶ συμβαίνει ἀκόμα καὶ οἱ ἀδιάκοπες φροντίδες νὰ στομώνουν τὸν αἰθέρα τῆς διανοίας μας καὶ νὰ κάνουν τὸ φτερωτὸ αὐτὸ πρᾶγμα νὰ γίνεται βαρύτερο κι' ἀπὸ μολύβι κ' ἕνας θυμὸς πού μᾶς ἔτυχε, ν' ἀπλώνεται σὰν καπνὸς καὶ νὰ πιάνη ὅλο τὸ ἐσωτερικὸ μας.

Μετάφρ. ΘΕΟΔΟΣΗ Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

«Δεῖ (τὸν κληρικόν) ... ἀνεπίληπτον εἶναι ..., νηφάλιον, σώφρονα, κόσμιον, φιλόξενον, διδακτικόν, μὴ πάροιον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ, ἀλλ' ἐπιεικῆ, ἄμαχον, ἀφιλάργυρον, τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϋστάμενον... Εἰ δὲ τις τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι οὐκ οἶδε, πῶς Ἐκκλησίας Θεοῦ ἐπιμελήσεται; Μὴ νεόφυτον, ἵνα μὴ εἰς κρῖμα ἐμπέση τοῦ διαβόλου. Δεῖ δὲ αὐτὸν καὶ μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν ἐκ τῶν ἔξωθεν, ἵνα μὴ εἰς ὀνειδισμὸν ἐμπέση καὶ παγίδα τοῦ διαβόλου» (Α' Τιμ. γ', 2-7).

ΑΠΟΜΑΚΡΥΣΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΒΟΗ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

**ΕΙΣ ΤΟ ΒΟΥΝΟ ΚΑΙ ΤΟ ΥΠΑΙΘΡΟΝ ΚΑΙ ΥΠΟ
ΤΗΝ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ
ΕΠΙΒΑΛΛΕΤΑΙ Η ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΚΑΙ Η Θ. ΜΥΣΤΑΓΩΓΙΑ**

Ἡ ἐπικοινωνία με τὸν Δημιουργό

Χιλιάδες κόσμου αφήνουν τὴν ἐποχὴ αὐτὴ τὶς πόλεις καὶ τὸν κλειστὸ χῶρο τοῦ σπιτιοῦ των, γιὰ νὰ τραποῦν πρὸς τὸ βουνό, τὴν ἀκροθαλασσιὰ, τὸ ὑπαίθρο καὶ τὴν ἐξοχὴ γενικῶς. Εἶναι ἡ φωνὴ τῆς φύσεως, ποὺ καλεῖ τοὺς κουρασμένους καὶ τοὺς ἄρρωστους στὴν Σιλωαμικὴ σωτήριον κολυμβήθρα τῆς. Καὶ εἶναι ἡ ἴδια φωνὴ ποὺ ὀδηγεῖ πρὸς τὴν χαρὰν τοῦ πράσινου καὶ τοῦ γαλανοῦ· καὶ ποὺ προσφέρει μετὰ τὴν φύσιν ἡ δημιουργία. Αὐτὴ ἡ δημιουργία μᾶς φέρνει ἀσφαλῶς πλησιέστερα πρὸς τὸν δημιουργό τῆς καὶ ἐξυψώνει πρὸς αὐτὸν τὴν ψυχὴ μας, σὲ μιὰ εὐλαβικὴ καὶ ἀγνή ἀνάτασι. Ἡ προσευχὴ καὶ ἡ δοξολογία, σύντροφος ἀπαραίτητος στὴν ἐξόρμησί μας αὐτὴ πρὸς τὴν ἀπόλαυσι τῆς χαρᾶς τῆς φύσεως, μακριὰ ἀπὸ τὴν ἀποπνικτικὴ ἀτμόσφαιρα τῆς καθημερινῆς ζωῆς καὶ τῶν μεγάλων κέντρων. Ἡ φύσις στενωτάτα συνδεδεμένη μετὰ τὴν θρησκεία ἀπὸ τῶν παλαιότερων ἑλληνικῶν χρόνων. Ἄλληλἐνδετη πρὸς τὴν θρησκευτικὴ λατρεία καὶ ἡ λατρεία τῆς φύσεως. Ἡ εἰδωλολατρεία εἶχε ἐμπνευσθῆ καὶ εἶχε τοποθετήσῃ τοὺς θεοὺς τῆς σὲ κάθε ἐκδήλωσι καὶ μορφή τῆς φύσεως. Ὁ Χριστιανισμὸς δὲν εἶχε ἀνάγκη νὰ δημιουργήσῃ τοὺς θεοὺς τῆς φύσεως. Ὁ ἕνας καὶ μόνος θεὸς του εὐρίσκειται παρὼν πάντα σὲ κάθε ἐκδήλωσι τῆς φύσεως· καὶ ἡ παρουσία του ξυπνᾷ μέσα μας τὴν ἀνάγκη νὰ τὸν ἀγκαλιάσουμε ψυχικὰ καὶ ἀφίσουμε τὸν ἑαυτὸ μας νὰ ἀνεβῆ κοντὰ του, ὡς τὸ εὐῶδες θυμίαμα ἐνώπιόν του.

Τὸ θρόισμα τῶν δένδρων ἐπάνω στὰ ὀλοπράσινα βουνά, τὸ τραγοῦδι τοῦ κελαρυστοῦ νεροῦ ποὺ τρέχει ἀπὸ τὴν κρουσταλλένια βρῦσι, ἡ μεθυστικὴ βοή τοῦ κύματος ποὺ σπάζει στὴν ἀκρογιαλιά καὶ οἱ ἀτελείωτες συναυλίες τῶν φτερωτῶν δημιουργημάτων τοῦ πλάστη, ὅλα μαζὶ συνθέτουν τὴν ἀτμόσφαιρα, κάτω ἀπὸ τὴν ὁποίαν παραστέκει ἡ παρουσία τοῦ Θεοῦ καὶ μᾶς καλεῖ στὴν συχνότερη ἐπικοινωνία του μετὰ αὐτόν. Ἡ ζωὴ τοῦ βουνοῦ καὶ τοῦ ὑπαίθρου γενικῶς τὴν ἐποχὴ αὐτὴ τοῦ καλοκαιριοῦ εἶναι ἡ εὐκαιρία τῆς ψυχικῆς μας ἀναβαπτίσεως μέσα σὲ μιὰ καινούργια κολυμπήθρα.

Θὰ πρέπει νὰ γίνῃ κατανοήσις καὶ συνείδησις ἡ ὁμορφιά ποὺ δημιουργεῖ ἡ προσευχὴ καὶ ἡ θρησκευτικὴ μυσταγωγία γύρω μας,

ὑπὸ τὴν ἀτμόσφαιρα τῆς φύσεως. Γι' αὐτὸ καὶ αἱ κατασκηνώσεις τῶν μεγάλων καὶ τῶν μικρῶν, πρέπει νὰ τονισθῇ, αἰσθάνονται τὴν ἀνάγκη ἐνὸς λειτουργοῦ τῆς θρησκείας, ποὺ νὰ φέρῃ τοὺς κατασκηνοῦντας πλησιέστερα πρὸς τὸ θεῖο καὶ τὸ μεγαλεῖο του μὲ τὴν μυσταγωγία τῆ θρησκευτικῆ καὶ τὴν προσευχῆ. Οἱ ὑπαίθριες ἱερουργίαι ἐμφανίζουν ἓνα μυστικισμό ποὺ συμπληρώνει τὸν ὅλο μυστικισμό τοῦ τοπίου μιᾶς ἀγνῆς ἀπομακρυσμένης φύσεως. Ἴσως πολλές ἀπὸ τὶς παιδικῆς ἰδίως κατασκηνώσεις νὰ συνοδεύονται καὶ ἀπὸ τὸν ἐνδεικνυόμενον λειτουργοῦ τοῦ Ὑψίστου. Ἄλλ' ἀσφαλῶς θὰ πρέπει νὰ γενικευθῇ ὡς μία ἀνάγκη ψυχικῆς χαρᾶς καὶ ἀνατάσεως ἢ παρουσία ἱερωμένων εἰς τὰς ἐξορμήσεις τῶν χιλιάδων τοῦ χριστιανικοῦ ἑλληνικοῦ κόσμου, μεγάλου ἢ μικροῦ, πρὸς τὴν θερινὴν ἐγκατάστασί τους μακριὰ ἀπὸ τὴ βοή καὶ τὴν καθημερινὴ μέριμνα τῆς βιοπάλης. Ἡ ἀναζήτησις τῆς πνευματικῆς γαλήνης καὶ τῆς σωματικῆς ἀναπαύσεως κοντὰ στὰ δῶρα, ποὺ προσφέρει ἡ φύσις, θὰ πρέπει νὰ συνοδεύεται πάντοτε καὶ μὲ τὴν ἀναζήτησι τῆς ψυχικῆς χαρᾶς καὶ ἀνακουφίσεως ποὺ προσφέρεται μὲ τὴν προσήλωσιν ἐπὶ ὀλίγες ὥρες στὴν θρησκεία καὶ στὴν ὑμολογία πρὸς τὸν ὑπέρτατο δημιουργό.. Ὁ Δαυϊδικὸς αἶνος ἐν ψαλτηρίοις καὶ κιθάραις, ἐν χορδαῖς καὶ ὄργανοις θὰ πρέπει νὰ ἀναπέμπεται πρὸς τὸν Θεὸν κατὰ τὸν χριστιανικὸν τρόπο σὲ ὑπαίθριες προσευχῆς καὶ ἱερουργίαι, κάτω ἀπὸ τοὺς ναοὺς ποὺ φιλοτεχνεῖ ἡ φύσις μὲ τὴν ὑποβλητικὴ τῆς τρυφερῆ εἰδυλλιακῆ ἢ καὶ ἀγριωπῆ κάποτε μορφή καὶ τὸ ἀγνὸ περιβάλλον τῆς. Ἀλησμόνητες παραμένουν σ' ἓνα μεγάλο κόσμο οἱ ὑπαίθριες θρησκευτικῆς τελετῆς στὶς παιδικῆς κατασκηνώσεις τῆς Πεντέλης κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς μαύρης καὶ σκληρῆς κατοχῆς, ὑπὸ τὸν ἐποπτεῖαν τοῦ σημερινοῦ πρωτοπρεσβυτέρου καὶ προΐσταμένου τῆς ἐνορίας τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τῆς Ἐλευσίνος. Μέσα εἰς τὴν θλίψι καὶ τὴν ἀγωνία τῆς ἐποχῆς ἐκείνης οἱ τελετῆς αὐτῆς τῆς Πεντέλης καὶ ἄλλες ἴσως παρόμοιες τελετῆς σὲ ἀνάλογες συγκεντρώσεις παραθεριστῶν ἄνοιγαν τὸ παράθυρο τῆς ψυχῆς καὶ ἄφηναν νὰ μπαίῃ ἓνας ξεχωριστὸ φῶς καὶ μιὰ διαφορετικὴ χαρὰ. Δὲν εἶναι ἴσως εὐκόλο καὶ ἀπολύτως δυνατὸ νὰ ὑπάρχη σὲ ὅλες αὐτῆς τὶς καλοκαιρινῆς κατασκηνώσεις καὶ σὲ ὅλες τὶς ἐξορμήσεις πρὸς τὸ ὑπαιθρο καὶ τὴν θάλασσα ὁ ἐνδεδειγμένος λειτουργὸς τοῦ Ὑψίστου, ποὺ θὰ ἤμποροῦσε ἐν τούτοις νὰ ἀποσπᾶται σὲ ὀρισμέναις περιπτώσεις. Αἱ τουριστικαὶ ἐν τούτοις ὄργανώσεις καὶ αἱ σχολικαὶ ὀργανώσεις θὰ ἔπρεπε νὰ περιλαμβάνουν εἰς τὸ πρόγραμμά τους ὡς πρώτην ἐκδήλωσι, τὴν ἐπικοινωνία μὲ τὸν δημιουργὸ τῆς φύσεως διὰ τῆς προσευχῆς καὶ διὰ τῶν θρησκευτικῶν αἰνῶν καὶ ψαλμῶν, ἐφ' ὅσον δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ παρουσία παντοῦ ἐνὸς λειτουργοῦ τῆς θρησκείας, Ἄν τὸ τραγοῦδι δημιουργῆ τὴν

ΑΠΟ ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ
ΕΝΟΣ ΑΝΑΧΩΡΗΤΟΥ

ΤΑ ΝΗΣΙΩΤΙΚΑ ΠΑΝΗΓΥΡΙΑ

Είναι λοιπόν οι νησιώτικες καμπάνες ή έκφραστικώτερη εκδήλωση του θρησκευτικού βιώματος του νησιώτικου λαού. Οι άρμονικοί και γλυκύτατοι ήχοι τους πού, όπως είπα, δεν λείπουν σχεδόν ποτέ, σε κάνουν να αισθάνεσαι, πώς ο κόσμος εκεί είναι δυθισμένος δλόκληρος στην Ὁρθόδοξη πίστη του· και πώς ή λειτουργική ζωή της Ἐκκλησίας μας δεν είναι για τὸ νησιώτη ένα διακοσμητικό άπλωσ άέτωμα, αλλά τὸ βασικό θεμέλιο στο ναό της Ἱστορίας του. Οι νησιώτες—άνδρες και γυναίκες—όχι μονάχα δεν είναι αδιάφοροι για τή θρησκεία, αλλά τὸ βλέπεις δλοφάνερα, πὸς αὐτή είναι τὸ αἷμα τους κι' ὁ άέρας πὸς τοὺς διατηρεῖ στη ζωή. Γι' αὐτὸ κι' οἱ Ἐκκλησιές εκεί είναι πολλές, πάρα πολλές· και ή Βυζαντινή τους πάγκαλη δομή και οἱ ανάλαφροι τροῦλλοί τους, πὸς ὑψώνονται πρὸς τὸν καταγάλαιο οὐρανό, δίνουν στο κάθε νησί έναν άέρα ξεχωριστής πνευματικότητας. Και είναι σαν να σαλπίζουν, με τή λίθινη ὑποβλητική σιωπή τους, τή βαθειά θρησκευτικότητα της νησιώτικης ψυχής.

Κι' ἔτσι γίνεται, μα σε κάποιο θέβαια λιγώτερο βαθμό, και

ἀτμόσφαιρα της εὐθυμίας και της χαρᾶς, εἰς τὸν κόσμον πὸς ἐξορμᾷ εἰς τὴν ἀνοιχτή φύσι με τὸ πράσινο και τὸ γαλάζιο γύρω, ὁ θρησκευτικός αἶνος και ή προσευχή δημιουργεῖ ένα ψυχικὸν κόσμον πὸς πλησιάζει τὸν Χριστιανὸν πρὸς τὴν τελεία δημιουργία και ὁμορφιά, καθὼς τὴν ἐτραγούδησαν οἱ ποιηται και καθὼς τὴν ὀραματίζεται ή ἀγνή χριστιανική σκέψις. Και τὴν στιγμὴν αὐτή ή ἰδική μας σκέψις στρέφεται εὐλαβικά πρὸς τὸν τυφλὸ ποιητὴ και ὑμνητὴ τοῦ ἔργου της μεγάλης θεϊκῆς δημιουργίας, τὸν Ἥλια Τανταλίδη.

Ζωῆς άέναις πηγῆ, τῶν αἰτίων αἰτία,
δημιουργέ της φύσεως, τριάς θεότης μία
Σε πρῶτον και Σε ὕστερον και Σε εἰς τὰ ἐν μέσῳ
με τὴν δοθεῖσαν παρὰ Σοῦ
φωνήν μου θά αἰνέσω.

Αὐτὸς ὁ αἶνος τοῦ τυφλοῦ ποιητοῦ πρὸς τὸν μεγάλον δημιουργὸν της φύσεως ἀποτελεῖ τὴν φωνήν, με τὴν ὁποίαν θά πρέπει νά ἐνώσωμε τὴν φωνήν μας, ἀπολαμβάνοντας ἰδίως τὰ ἀγαθὰ της δημιουργίας ἐπάνω στὰ ὀλοπράσινα βουνά και κοντὰ στο τραγουδι της γάργαρης πηγῆς και τοῦ ἀπαλοῦ κύματος.

ΒΑΣ. ΠΑΙΔΑΗΣ

σ' ἔλη μας τὴν ἄλλην ὑπαιθρο. Δίδυμη εἶναι ἡ ἀγάπη τοῦ Ἑλληνα ἀγρότη. Ἀγάπη πρὸς τὴ γῆ του. Καὶ λατρεία τ' Οὐρανοῦ. Καὶ μέσα στὴν καρδιά του σφιχτοδέονται κ' οἱ δυὸ ἀξεχώριστες, σ' ἓνα δεσμὸν ἀκατάλυτο.

*

Σ' ὄλο τὸν ἄλλο σχεδὸν κόσμον σήμερον ἔχει δημιουργηθῆ στὴν ψυχὴ τοῦ λαοῦ ἓνα ρῆγμα μεγάλο, ποῦ διασπᾷ τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως του καὶ τῶν θεσμῶν του. Βαρὺς εἶναι παντοῦ ὁ βιοτικὸς μόχθος. Καὶ οἱ ἀνάγκες καὶ τὰ αἰτήματα ὕλικά· χωρὶς καὶ νὰ ὑπάρχη κ' ἓνα ἀντίδοτο ἢ κ' ἓνας προσκατολισμὸς πνευματικώτερος, ποῦ ν' ἀναπαύη κάπως τὴν ψυχὴ καὶ ποῦ νὰ τὴν ξεκουράξῃ. Τὸ πλήρωμα τῆς ζωῆς ὅμως δὲν εἶναι ἡ ἀγέλαστη ὕλη οὔτε κ' ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὰ ὕλικά μονάχα ἀγαθά. Δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ἀποκλειστικὸς σκοπὸς τῆς ζωῆς μας αὐτά. Ἡ ἀξία τῆς ὕλικῆς εὐδαιμονίας εἶναι σχετικὴ μονάχα. Καὶ τότε μόνον παίρνει περιεχόμενον καὶ βᾶθος, ὅταν μᾶς φτερώνῃ τὸ πνεῦμα, κι' ὅταν βοηθῇ τὸν ἄνθρωπον στὴν ἐκπολιτιστικὴ του ἄνοδος.

*

Παντοῦ λοιπὸν ἄλλοῦ δὲν κτυποῦν τόσο συχνὰ οἱ καμπάνες· καὶ τὴ θρησκεία τὴν ἔκκαμαν καὶ τὴν κάνουν ὀρθολογισμὸν καὶ στείρα λογοκοπία καὶ ἠθικολογία. Τοὺς εἶναι δὲ ὅλως διόλου ἀγνωστη ἡ δικὴ μας Ὀρθόδοξη πορεία πρὸς τὴ θέωση τῆς ζωῆς, μὲ τὴν ἔκουσία θυσία γιὰ τ' ἀγαθὸ· καὶ μὲ τὸ Σταυρὸ τοῦ Κυρίου σὰν ὑπογραμμὸ μας. Κι' ἄλλοίμονο καὶ τρισαλλοίμονο μας, ἂν σταματήσουν νὰ κτυποῦν καμμιά φορὰ καὶ στὰ χωριά μας οἱ καμπάνες· κι' ἂν γίνῃ σὰν ἰδανικὸν μας τὸ νὰ παχυνώμαστε μόνον σὰν τὰ χέλια μέσα στὸ δοῦρκο τῆς ὕλοδοξίας. Ἀλλοίμονο καὶ τρισαλλοίμονόν μας, ἂν ἀλλοιωθῇ τὸ πνευματικὸν μας κύτταρον! Δὲν πρέπει νὰ γίνῃ αὐτὸ ποτέ. Καὶ γι' αὐτὸ, πιστεῶν σὰν τὸ πιὸ θανάσιμο ἁμάρτημα κατὰ τῆς Φυλῆς μας, τὸ νὰ καταφρονοῦμε τὰ ἔθιμά μας. Καὶ πρὸ παντός, τὸ ν' ἀφήνωμε χωρὶς παπᾶ τὰ χωριά μας καὶ νὰ βουβαίνωνται οἱ καμπάνες τῶν ναῶν τους.

*

Πρέπει νὰ ἐννοήσῃ καλά ἡ κάθε λογῆς ἡγεσία μας, πῶς ἡ δόξα μας καὶ ἡ προκοπὴ μας θρίσκειται στὴ διατήρησιν τῆς φυλετικῆς μας ἰδιομορφίας, ποῦ ἐπιτυγχάνεται μὲ τὴν εὐλαδικὴν μας στάσιν ἀπέναντι στὴν ἱερὴν μας παράδοσιν. Οἱ θεομοί, τὰ ἦθη καὶ τὰ ἔθιμα ἑνὸς λαοῦ δὲν εἶναι ρούχα, ποῦ μπορεῖ νὰ τ' ἀλλάξῃ κανεὶς εὐκόλῃ· ἀλλὰ εἶναι συσσωρευση τῆς προγονικῆς του σοφίας κ' ἐμπειρίας, ποῦ παίρνει μιὰ καθωρισμένη μορφή καὶ διατύπωση μέσα στὴ ζωὴ, μὲ τὴ μακρόχρονη βίωση διαφόρων πολιτιστικῶν ἀξιών. Καὶ γι' αὐτὸ ἡ διατήρησή τους εἶναι χρέος ἱερὸν,

και πρέπει ν' αποτελεῖ τὸ κυριώτερο ἐφόδιο γιὰ τὴ σταδιοδρομία του.

Καὶ θέβαια ἡ ζωὴ κάθε ἄλλο παρὰ στατική εἶναι. Τὸ πνεῦμα εἶναι «ἐλεύθερο νὰ πνέῃ ὅπου θέλει». Ἄλλὰ τίποτε δὲν πρέπει νὰ γίνεται ἀστοχαστα. Καὶ τὸ «μηδὲν κινεῖν ἀλογίστως» τῶν ἀρχαίων μας προγόνων πρέπει νὰ διακυβερνᾷ τὸ στοχασμὸς μας καὶ νὰ ρυθμίζῃ τὴ ζωὴ μας. Ἡ ἐλευθερία δὲν εἶναι διασπάθιση καὶ ἀνεμοσκόρπισμα τοῦ νοῦ καὶ τοῦ συναισθήματος. Ἄλλὰ τὸ ἀντίθετο. Συμπύκνωση καὶ συγκέντρωση καὶ αὐστηρότητα καὶ δυσκολία. Εὐκόλη εἶναι ἡ μιμητικὴ ζωὴ, ποὺ διανύεται μέσα στὴν ἀναγκαιότητα καὶ τὸν ἐξαναγκασμὸς. Ἡ ἐλεύθερη ὁμως ζωὴ εἶναι δύσκολη· καὶ τὸ θεμὰ της πρέπει νὰναι στοχαστικό. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ ἐλευθερία γεννιέται μέσα σὲ τραγικὲς ὁδῖνες. Ἄλλὰ καὶ δημιουργεῖ τραγωδίες καὶ πόνους. Εὐκόλος κ' εὐχάριστος εἶναι, ὅπως εἶπα, μόνο ὁ τυφλὸς πιθηκισμὸς. Γιατὶ κάθε ἄρνηση ὅπως καὶ κάθε ξαλάφρωμά μας ἀποτελεῖ, κατὰ κάποιον τρόπο, μιὰ φαινομενικὴ ἀνακούφιση.

Πρέπει ὁμως νὰ τὸ καταλάβωμε καλά, πὼς οἱ θρησκευτικὲς καὶ οἱ Ἔθνικὲς μας παραδόσεις συνθέτουν τὴν ὑπόστασή μας καὶ πὼς δὲν ἠμποροῦμε νὰ τις ἀπορρίψωμε, παρὰ τραδῶντας μαζί καὶ τὶς σάρκες μας. Αὐτὲς εἶναι ποὺ δημιουργοῦν τὴν προσωπικότητά μας. Αὐτὲς ἐπεξεργάζονται τὴν Ἐθνικὴ μας ψυχὴ. Αὐτὲς γεννοῦν τὴν τρισαχίαν καὶ μυστικὴ ἐκείνη πνοή, ποὺ ἡ ὁρμὴ της ἀνεβάζει τὰ παιδιὰ μας ἐπάνω στὶς βουνοκορφὲς τῆς Πίνδου. Κι' αὐτὲς μᾶς σφυρηλατοῦν τὸ ἀκατάλυτο αἶσθημα τῆς φυλετικῆς μας ἐνότητος καὶ ὑπερηφανείας.

*

Πατρίδα, δὲν εἶναι μονάχα τὰ ἐδάφη, ποὺ πλαισιώνουν τὶς ἀγαμνήσεις μας καὶ ποὺ ἐπάνω τους ἀναπτύσσεται ἡ ζωὴ μας. Καὶ πολὺ περισσότερο. Πατρίδα δὲν εἶναι οἱ οικονομικὲς συνθήκες—ὅποιες καὶ νᾶναι—ποὺ καθορίζουν καὶ διαμορφώνουν τὸν τρόπο τῆς διαβίωσής μας. Ἡ ἔγνοια τῆς πατρίδας εἶναι πολὺ βαθύτερη. Καὶ εἶναι ἱερὴ καὶ—κυρίως—πνευματικὴ. Εἶναι ὅλοι οἱ περασμένοι καιροὶ καὶ ὅλα τὰ ἱστορικὰ γεγονότα, ποὺ μ' αὐτὰ ἐφανερώθηκαν κ' ἐσυμβολίσθηκαν τὰ βαθύτερα συναισθήματα τῶν προγόνων μας. Εἶναι ἡ πνευματοποίηση καὶ ἡ συνειδητοποίηση τῆς ὁμαδικῆς μας συμβίωσης μέσα στὸ χρόνο, μὲ τοὺς ἐμόγλωσσους καὶ ἐμόθρησκους ἀδελφούς μας. Εἶναι ἡ δικαίωση καὶ ἡ ἐξήγηση τῆς ἱστορικῆς μας πορείας. Καὶ εἶναι ἀκόμη τὸ ἱερώτερον ἀπ' ὅλα τ' ἄλλα ποὺ ἔχομε, «καὶ μητρὸς καὶ πατρὸς καὶ τῶν πάντων...».

*

Καὶ τὰ νησιώτικα αὐτὰ πανηγύρια εἶναι δημιουργίες πνευ-

ματικές, πού έχουν νόημα βαθύ και συμβολίζουν κατά τρόπον υπέροχο τὸ πνεῦμα τῆς δμαδικῆς μας συμβίωσης. Γι' αὐτὸ, χαίρομαι πάντα μου μιὰ βαθύτατη χαρά, κάθε φορά πού σημαίνουν πανηγυριώτικα οἱ καμπάνες· καί κάποια εἰκόνα ξεκινᾷ ἀπὸ κάποιο νησιώτικο σπίτι, πού τὸ εἶχε δλοχρονὶς στέκι της, γιὰ νὰ πάη, μ' ἐξαφτέρουγα καὶ μὲ θρησκευτικὴν ὠραία πομπή, στὸ δαφνοστόλιστο καὶ μυρσινοστόλιστο ναὸ της.

Ἡ συνέχιση τοῦ ἐθίμου αὐτοῦ φανερώνει, ὅσο τίποτε ἄλλο τὴν ἀδιάσπαστη ἐνότητά μας μὲ τὰ περασμένα καὶ δίνει βάθος κι' ὁμορφιά στὴ σύγχρονή μας ζωὴ. Εἶναι μιὰ δεβαίωση ἀπτή, πὼς τὸ Ἑλληνικὸ πνεῦμα ὑπῆρξεν, εἶναι καὶ θὰ εἶναι πάντα ζωγραφικὸ καὶ παραστατικὸ. Καὶ πὼς ὁ Χριστιανισμὸς μας ἐπῆρε τὰ σχήματά του ἀπὸ τὸν ἀρχαῖον Ἑλληνικὸ πολιτισμὸ, πού ζῆ ἀκατάλυτος πάντα μέσα στὴν ψυχὴ τοῦ Ἔθνους μας, σάν μιὰ φωσφορίζουσα πνευματικὴ παράδοση, πού ἀκτινοβολεῖ σὲ κάθε ἐκδήλωση τῆς θρησκευτικῆς μας Ὁρθόδοξης ζωῆς.

*

Ἡ ζωὴ τοῦ λαοῦ μας, γιὰ κάθε προσεκτικὸ μελετητὴ της, εἶναι στὴ βαθύτερη οὐσία της ἡ ἴδια κι' ἀπαράλλακτη μὲ τὴν ἀρχαία Ἑλληνικὴ ζωὴ καὶ μὲ τὴ ζωὴ τῆς Βυζαντινῆς μας ἐποχῆς. Οἱ ἴδιοι μυρόπονοι δραματισμοὶ ἀναπαύονται στὰ βάθη τῆς ψυχῆς τοῦ λαοῦ μας. Καὶ ἡ θκιμωτικὴ δύναμη τῆς θυσίας πού φανερώνει κάθε φορά δεβαίώνει «τοῦ λόγου τὸ ἀληθές».

Κι' ἀλλοίμονον, ἂν οἱ Ἡγέτες μας πολιτικοὶ καὶ πνευματικοὶ δὲν κατανοήσουν—ἐπὶ τέλους—τὴν ἰδιαίτερην ἐντελῶς σημασία πού ἔχει ἡ ἱερὴ μας παράδοση γιὰ τὴν ὑπόσταση καὶ τὴν προκοπὴ τοῦ Ἔθνους. Εἶμαι βέβαιος πὼς ποτὲ δὲν θὰ ξεστρατίσωμε ἀπὸ τὸ δρόμο τοῦ χρέους καὶ τοῦ ἠθικοῦ μεγαλείου καὶ τῶν ἐξόχων ἡρωϊσμῶν καὶ ἐπιτευγμάτων, ἂν εἴμαστε εὐλαδικοὶ τηρητὲς τῶν Ἐθνικῶν μας καὶ τῶν θρησκευτικῶν αὐτῶν παραδόσεων. Γι' αὐτὸ, ὅσοι ἢ υἱοθετοῦν οικονομικὲς ὀλιστικὲς θεωρίες, πού θεωροῦν τὸν ἄνθρωπο ἀπλῆ βιολογικὴ καὶ παραγωγικὴ μονάδα ἢ ἐμπνέουν στὸ λαὸ μας τὸν ἀλόγιστο θαυμασμὸ καὶ τὸν μιμητισμὸ γιὰ κάθε τι ξενικὸ καὶ ἀλλότριον, διαλύουν, κατὰ τὴ γνώμη μου, τὴν ψυχὴ τοῦ Ἔθνους καὶ παραμορφώνουν τὴ φυσιογνωμία του.

*

Κι' αὐτὴ θαρρῶ πὼς εἶναι καὶ ἡ βαθύτερη σημασία τῶν θρησκευτικῶν μας πανηγυριῶν· κι' ὄχι ὁ «παγανισμὸς», ὅπως μοῦ εἶπε κάποτε κάποιος στενόκαρδος καὶ στενόψυχος ἐπικριτὴς τους.

ΑΝΘΙΜΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΤΗΣ

ΚΗΡΥΓΜΑΤΑ
ΕΙΣ ΤΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ
ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΚΩΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1958.

Κυριακή 17 Αύγουστου (ΙΑ' Ματθαίου)

(Ματθ. ιη' 23 - 35)

«Ὁὕτω καὶ ὁ Πατήρ μου ὁ ἐπουράνιος
ποιήσει ὑμῖν» (Στίχ. 35)

[Ἔτσι κι' ὁ ἐπουράνιος Πατέρας μου
θὰ κάμῃ σὲ σὰς]

Ἵπάρχουν, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, μερικὰ πράγματα στὸ Εὐαγγέλιο, ποὺ ἐνῶ εἶναι τόσο ἀπλᾶ καὶ τόσο ξάστερα, δύσκολα ὡστόσο συμμορφώνεται μ' αὐτὰ ἡ καρδιά μας καὶ δὲν τὰ ἐφαρμόζουμε τίς περισσότερες φορές. Εἶναι σὰν νὰ μὴ τὰ καταλαβαίνουμε, σὰν νὰ μὴ νοιώθουμε τὴ σημασία τους, σὰν νὰ τὰ λησμονοῦμε μὲ τὴν πρώτη εὐκαιρία. Κι' ὅμως, θὰ ἔπρεπε νὰ λάμπουν πάντα στὸν νοῦ τοῦ χριστιανοῦ μὲ ξεχωριστὸ καὶ δυνατὸ φῶς καὶ ὁ καθένας νὰ τὰ ἔχῃ πάντα ὑπ' ὄψι του καὶ διαρκῶς νὰ τὰ λογαριάζῃ.

Ἐνα ἀπ' αὐτὰ εἶναι κι' ἡ ἐντολὴ τοῦ Κυρίου νὰ μὴ φερώμαστε ἄσπλαγχνα στὸν πλησίον μας κι' ἡ προειδοποίησίς του ὅτι κἀνοντάς το αὐτὸ θὰ καταδικασθοῦμε ἀπὸ τὸν Θεό. Ἀκόμη καὶ στὴ σύνοψι ἐκεῖνη ὅλου τοῦ Εὐαγγελίου, στὸ «Πάτερ ἡμῶν», τὸ πρότυπο τῆς προσευχῆς μας, ὁ Κύριος ἐκλείσει τὴν ὑπόμνησι αὐτῆ, γιατί τόσο πολὺ εἶναι σπουδαία κι' ἀπαραίτητη. Κι' ἔτσι, κάθε μέρα, μᾶς θυμίζει τὴν ἐντολὴ Του αὐτῆ, καθὼς λέμε στὸν οὐράνιο Πατέρα μας: «Καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν».

Καὶ μιὰ ἀπὸ τίς πιὸ ὀραϊῆς του παραβολές συνέθεσε γιὰ χάρι αὐτῆς τῆς ὑπομνήσεως, ὥστε νὰ τυπωθῇ σὲ κάθε νοῦ καλὰ κι' ὁ καθένας μας νὰ μὴν ξεχνᾷ τὴν εὐσπλαγχνία πρὸς τὸν διπλανό του, γιατί αὐτῆ ἡ εὐσπλαγχνία εἶναι ἀναγκαία καὶ μοναδικὴ προϋπόθεσις γιὰ νὰ βροῦμε ἕλεος ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ.

Ὁμοια - λέγει ὁ Κύριος στὴ σημερινὴ παραβολὴ — εἶναι ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἡ ὑπόθεσις δηλαδὴ τῆς εἰσόδου μας στὸν παράδεισο, μὲ τὴν ἐξῆς ἱστορία. Ἐνας βασιλεὺς θέλησε νὰ ζητήσῃ λογαριασμὸ ἀπὸ τοὺς δούλους του, στοὺς ὁποίους εἶχε ἀναθέσει τὴ διαχείρισι ὀρισμένων ποσῶν. Τοῦ ἔφεραν, λοιπόν, στὴν ἄρχῃ-ἀρχῆ αὐτῆς τῆς ἐξετάσεως ἕνα ὀφειλέτη, ποὺ χρωστοῦσε μύρια τάλαντα, δηλαδὴ ποσὸ τεράστιο. Ἐκεῖνος δὲν εἶχε νὰ τὸ ἀποδώσῃ. Τότε ὁ κύριός του πρόσταξε νὰ πουληθῇ ἐκεῖνος, ἡ γυναῖκα του, τὰ παιδιὰ του κι' ὅλο του τὸ βιός, γιὰ νὰ πληρωθῇ τὸ χρέος του.

Ὁ δοῦλος, ὅμως, ἔπεσεν στὰ πόδια τοῦ βασιλέως καὶ φώναξε:
—Κύριε, δός μου προθεσμία καὶ θὰ σοῦ γυρίσω πίσω ὅσα σοῦ
ὀφείλω.

Ὁ βασιλεὺς τὸν λυπήθηκε. Κι' ὄχι μόνο τὸν ἄφησε ἐλεύθερο,
ἀλλὰ τοῦ χάρισε καὶ τὸ μέγιστο ἐκεῖνο ποσό.

Βγῆκε, λοιπόν, ἐκεῖνος ὁ δοῦλος καὶ βρῖσκει ἓνα σύνδουλό του,
ποῦ τοῦ χρωστοῦσε ἑκατὸ δηνάρια, δηλαδή ἓνα ποσὸ μικρότατο.
Εὐθὺς τότε τὸν ἔπιασε ἀπὸ τὸ λαιμὸ καὶ τοῦ φώναξε:

—Δός μου αὐτὰ ποῦ μοῦ χρωστᾶς!

Ἔπεσε, λοιπόν, ὁ σύνδουλός του στὰ πόδια του καὶ τὸν παρα-
καλοῦσε, λέγοντας:

—Δός μου μιὰ προθεσμία καὶ θὰ σοῦ γυρίσω πίσω ὅ,τι σοῦ
χρωστῶ.

Ἄλλὰ ἐκεῖνος ἦταν ἀνένδοτος καὶ πῆγε καὶ τὸν ἔριξε στὴ
φυλακὴ ὡσότου θὰ γύριζε πίσω τὰ χρήματα.

Αὐτὸ τὸ περιστατικὸ τὸ παρακολούθησαν κι' οἱ ἄλλοι δοῦλοι
καὶ λυπήθηκαν πολὺ. Ἐτρεξαν τότε στὸν βασιλέα καὶ τοῦ τὸ ἀνέ-
φεραν. Τότε ἐκεῖνος κάλεσε τὸν ἄσπλαγχο δοῦλο καὶ τοῦ λέγει:

—Δοῦλε κακέ, ὅλο σου ἐκεῖνο τὸ χρέος σοῦ τὸ χάρισα, γιατί
μὲ παρεκάλεσες. Δὲν ἔπρεπε κι' ἐσὺ νὰ ἐλέησης τὸν σύνδουλό σου,
ὅπως κι' ἐγὼ σ' ἐλέησα;

Κι' ὠργισμένους ὁ βασιλεὺς τὸν παρέδωσε στοὺς βασιμιστᾶς
ὡσπου ν' ἀποδώσῃ ὅλα ὅσα χρωστοῦσε.

Καὶ τελειώνοντας τὴν τόσο καθαρὴ κι' εὐγλωττὴ αὐτὴ παρα-
βολή του, ὁ Κύριος, πρόσθεσε στοὺς ἀκροατᾶς του, σὲ μᾶς ὅλους:
«Ἔτσι κι' ὁ πατέρας μου ὁ ἐπουράνιος θὰ κάμῃ καὶ σὲ σᾶς, ἂν
δὲν συγχωρῇ ὁ καθένας μὲς ἀπὸ τὴν καρδιά του τὰ φταιξίματα τοῦ
ἀδελφοῦ του».

Τὸ θεῖο κήρυγμα, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, εἶναι μιὰ χειραγωγία
στὰ βᾶθη τοῦ Εὐαγγελίου. Εἶναι μιὰ ἀνάλυσις, μιὰ ἐρμηνεία, ἓνα
μάθημα τῆς θάνατης αὐτῆς πνευματικῆς τροφῆς, ὡστε νὰ γίνῃ
δεκτὴ εὐκόλα καὶ ν' ἀφομοιωθῇ ἀπὸ ὅλες τῖς ψυχές. Ὑπάρχουν,
ὅμως, καὶ κομμάτια τοῦ Εὐαγγελίου τόσο ἀπ' εὐθείας κοντὰ στὸν
νοῦ μας, τόσο λαμπερά, τόσο ἀπλά καὶ φωτεινά, ὡστε δὲν θέλουν
κανένα διάνθισμα, καμμιά προπαρασκευὴ γιὰ νὰ γίνουν ἀμέσως
καὶ γιὰ πάντα κτήμα τῆς διανοίας καὶ τῆς καρδιάς μας.

Τί σχόλια νὰ προσθέσῃ κανεὶς σ' αὐτὴ τὴν παραβολὴ τοῦ ἀκού-
σαμε; Ἀπὸ τί προτροπές καὶ συμπεράσματα ἔχει ἀνάγκη, ὅταν
μονομιᾶς φανερώνῃ τὴ θεία ἐντολὴ καὶ προειδοποίησι;

Ἐκεῖνος ὁ ἄσπλαγγχος δοῦλος, ποῦ χρωστοῦσε τόσα πολλὰ
στὸν κύριό του καὶ πῆρε ἄφεςι, εἶναι ὁ καθένας μας. Ἀμαρτάνουμε
κάθε μέρα. Ἀμαρτάνουμε πολὺ. Παρακαλοῦμε τὸν Κύριο νὰ μᾶς

συγχωρήση. Κι' αὐτὸς μᾶς συγχωρεῖ. Ἄλλὰ τὸν μιμούμαστε πάντα ἀπέναντι τῶν συνδούλων μας, τῶν ἀδελφῶν μας, σὲ ὅ,τι μᾶς ἐφταιξαν, σὲ ὅ,τι μᾶς ζητοῦν νὰ τοὺς συγχωρήσουμε; Ἄν ὄχι, τότε ἀλλοίμονό μας. Θὰ ἔχουμε τὸ κατάντημα τοῦ ἀσπλαγχνοῦ ἐκείνου δούλου. Δὲν θὰ μᾶς συγχωρήση κι' ἐμᾶς ὁ Θεὸς καὶ θὰ πᾶμε κατ' εὐθεῖαν στοὺς βασανιστάς, στὴν αἰωνία κόλασι.

Λοιπόν, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, αὐτὴ ἡ παραβολὴ τοῦ Σωτῆρος, ἃς μὴ ξεκαρφωθῆ ἀπὸ τὸν νοῦ μας. Ἄς μὴ ξεθωριάσῃ ποτὲ μπροστά στὰ μάτια μας. Τὸ ζήτημα εἶναι ἀπλό. Θέλουμε νὰ κερδίσουμε τὸν Παράδεισο; Ἄς σπλαγχνιζόμαστε πάντα, ἃς συγχωροῦμε πάντα τοὺς γύρω μας. Ἄν αὐτὸ δὲν τὸ κάνουμε, ἔλα τὰ ἄλλα εἶναι περιττά. Ὁ παράδεισος θὰ μείνῃ κλειστὸς γιὰ μᾶς.

Ἀγαπητοὶ, ἀδελφοί, προσέξτε αὐτὴ τὴν παραβολὴ τοῦ Κυρίου. Πιαστήτε μ' ἕλη σας τὴν ψυχὴ ἀπὸ τὸ διδαγμά της. Ἀκολουθήστε τὸ νόημά της. Αὐτὸ εἶναι ἡ προϋπόθεσις τῆς σωτηρίας μας. Αὐτὸ εἶναι τὸ μυστικὸ κλειδί τῆς εἰσόδου μας στὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Αὐτὸ εἶναι τὸ σωσίβιό μας.

Κυριακὴ 24 Αὐγούστου (1Β' Ματθαίου)

(Ματθ. 19' 16-26)

«Τίς ἄρα δύναται σωθῆναι;» [Στίχ. 25]
«Ποῖός, λοιπόν, μπορεῖ νὰ σωθῆ;»

Ἕνας νέος πλησίασε τὸν Χριστὸ — μᾶς διηγεῖται τὸ σημερινὸ Εὐαγγέλιο — καὶ τὸν ρώτησε:

— Τί καλὸ πρέπει νὰ κάνω, γιὰ ν' ἀποκτήσω τὴν αἰωνία ζωὴ;

Ἀξιόπαινος ὁ νέος αὐτός. Δείχνει ἐνδιαφέρον γιὰ πράγματα ὑψηλά. Γνωρίζεται γιὰ τὸ αἰώνιο μέλλον του. Δὲν μοιάζει μὲ τόσους καὶ τόσους ἄλλους τῆς ἡλικίας του, ποὺ ἔχουν τὸν νοῦ τους μονάχα στὶς διασκεδάσεις, στὶς ἐφήμερες χαρὲς, στὶς ἀσωτείες. Κι' ἡ συνέχεια τῆς στιχομυθίας του μὲ τὸν Κύριο ἀποδείχνει καὶ κάνει φανερὴ τὴν ἀνωτερότητά του, τὴν καθαρὴ του ψυχὴ. Ὅταν παίρνη ἀπὸ τὰ χεῖλη τοῦ διδασκάλου τὴν ἀπάντησι, ὅτι γιὰ νὰ μπῆ στὴν ἀληθινὴ ζωὴ, δὲν ἔχει τίποτε ἄλλο νὰ κάνῃ παρὰ νὰ φυλάξῃ καὶ νὰ ἐφαρμόξῃ τίς ἐντολές, σπεύδει νὰ ρωτήσῃ μὲ δίψα κι' ὠραία περιέργεια:

— Ποιός;

Κι' ὁ Ἰησοῦς τοῦ ἀπαντᾷ:

— Τὸ νὰ μὴ σκοτώσῃς, τὸ νὰ μὴ μοιχεύσῃς, τὸ νὰ μὴ κλέψῃς, τὸ νὰ μὴ ψευδομαρτυρήσῃς, τὸ νὰ τιμᾶς τὸν πατέρα σου καὶ τὴ μητέρα σου καὶ τὸ ν' ἀγαπᾶς τὸν πλησίον σὰν τὸν ἑαυτὸ σου.

Σ' ἔλα αὐτὰ λοιπόν, τὰ τόσο θαυμάσια κι' ἀξιομακάριστα, ὁ

νέος ἐκεῖνος ἀποδείχεται πιστός τηρητής. Πληροφορεῖ τὸν θεῖο συνομιλητή του, ὅτι τὶς ἐντολὲς αὐτὲς τὶς ἐτήρησε ἀπὸ τὰ πιδ τρυφερά του χρόνια.

Ἄλλὰ καταλαβαίνει, ὅτι κάτι τοῦ λείπει ἀκόμη, ὑπάρχει κάτι στὸ ὄποιο δὲν ἔχει ἀνταποκριθῆ. Κι' αὐτὸ θέλει νὰ μάθῃ ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ διδασκάλου.

— Σὲ τί ἀκόμη ὑστερῶ; ρωτᾷ.

Ὁ Ἰησοῦς δὲν τοῦ ἀπαντᾷ πιά σὰν σὲ κοινὸ ἄνθρωπο. Τοῦ ἀπαντᾷ σὰν σὲ ἄνθρωπο, πού ποθεῖ τὴν ἀκρότητα τῶν ἀρετῶν, γιατί στίς συνηθισμένες εἶναι ἐν τάξει. Τοῦ λέγει, λοιπόν:

— Ἄν θέλῃς νὰ εἶσαι τέλειος, ἂν θέλῃς νὰ γίνῃς ἀριστεύς στὴν εὐσέβεια, ἂν θέλῃς νὰ περάσῃς ἀπὸ τὰ ἀπαραίτητα στὰ πολυτελῆ, ἀπὸ τὶς κοινὲς ἐπιδόσεις στίς ἔσχατες ἐπιτευξίεις, τότε πήγαινε πούλησε τὰ ὑπάρχοντά σου, μοίρασέ τα στοὺς φτωχοὺς κι' ἀκολούθησέ με.

Αὐτὸ εἶναι πού σοῦ λείπει ἀκόμη.

Ἄλλά, σὰν τ' ἄκουσε ὁ νέος ἐκεῖνος, ἔχασε τὴ μιλιὰ του, ἡ ὄψις του συνέφιασε, τὸν ἔπιασε λύπη κι' ἔφυγε.

Γιατί; Διότι ἦταν πλούσιος κι' εἶχε πολὺ βίος. Ὁ,τι τοῦ ζήτησε ὁ Ἰησοῦς ἦταν ἐξαιρετικὰ βαρὺ, ἀκατόρθωτο. Δὲν θὰ μπορούσε νὰ τὸ κάμῃ. Θεώρησε, λοιπόν, περιττὴ τὴν παρὰ πέρα συνομιλία, στράφηκε πρὸς τὰ πίσω κι' ἀπομακρύνθηκε.

Τότε ὁ Ἰησοῦς γύρισε κι' εἶπε στοὺς μαθητάς του:

— Σᾶς λέγω καὶ σᾶς βεβαιῶνω, ὅτι εἶναι πολὺ δύσκολο πρᾶγμα νὰ μπῆ πλούσιος στὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Καὶ γιὰ νὰ καταλάβετε πόσο εἶναι δύσκολο, σᾶς φέρνω ἓνα παράδειγμα· πιδ ἄνετα μπορεῖ νὰ περάσῃ ἡ καμήλα ἀπὸ τὴν τρύπα τοῦ βελονιοῦ, παρὰ νὰ εἰσέλθῃ πλούσιος στὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

Λόγος φοβερός, πού τάραξε τὸ νοῦ τῶν μαθητῶν, τοὺς ἀναστάτωσε καὶ τοὺς ἔκαμε νὰ σαστίσουν.

Κι' αὐθόρμητο τότε βγήκε ἀπ' ὅλους τοὺς τὸ ἐρώτημα:

— Ποιὸς, λοιπόν, μπορεῖ νὰ σωθῆ;

Προσέξτε, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, αὐτὸ τὸ ἐρώτημα, αὐτὴ τὴ ἀπορία. Ἀπὸ πρώτη ὄψι, δὲν φαίνεται δικαιολογημένη Ὁ Ἰησοῦς τοὺς εἶχε πῆ, ὅτι εἶναι πολὺ δύσκολο νὰ σωθοῦν οἱ πλούσιοι. Ἄλλὰ οἱ πλούσιοι εἶναι πάντα λίγοι. Οἱ πιδ πολλοὶ εἶναι οἱ φτωχοί. Γιατί, λοιπόν, οἱ ἀπόστολοι διερωτῶνται ποιὸς μπορεῖ νὰ σωθῆ, ἀφοῦ ὑπάρχουν τόσοι καὶ τόσοι φτωχοί, πού τοὺς εἶναι εὐκολο νὰ μποῦν στὴν οὐράνια βασιλεία;

Ἴσως, βέβαια, ρωτῶντας «ποιὸς», νὰ ἐννοοῦσαν κι' αὐτοὶ «ποιὸς πλούσιος». Ἴσως, ὅμως, ἀθελά τοὺς νὰ γενίκευσαν τὸ ἐρώτημα, ὁπότε καὶ πάλι αὐτὸ στέκεται, ὅσο κι' ἂν μὲ τὴν πρώτη

ματιὰ φαίνεται ἀδικαιολόγητο. Διότι πλούσιοι δὲν εἶναι μονάχα ὅσοι κατέχουν χρήματα καὶ μέγαρα κι' ἀκριβὲς ἐνδυμασίες κι' ἀμάξια καὶ ἀφθονα φαγητά. Ὑπάρχουν κι' ἄλλα εἶδη πλούτου. Ὑπάρχει ὁ πλοῦτος τῆς υγείας. Ὁ πλοῦτος τῶν διανοητικῶν χαρισμάτων. Ὁ πλοῦτος τῆς σωματικῆς ὠραιότητος. Ὁ πλοῦτος τῶν λογῆς—λογῆς ἰκανότητων. Ὅλα αὐτὰ κάνουν ἐκεῖνον πού τὰ κατέχει, νὰ τοὺς δίνει μεγάλη σημασία, νὰ προσκολλᾶται σ' αὐτὰ καὶ γιὰ χάρι τους νὰ ξεχνᾷ τὰ αἰώνια, τὰ ἀφθάρτα, τὰ πολυτιμότερα.

Ἔτσι λοιπόν, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, χωροῦμε ὅλοι στοὺς πλουσίους, γιὰ τοὺς ὁποίους μίλησε ὁ Κύριος. Ὁ καθένας μας κάτι ἔχει πού νὰ τὸν θέλγη καὶ νὰ τὸν τραβᾷ πρὸς τὸν κόσμο. Ὁ καθένας μας μπορεῖ κάλλιστα νὰ ἀνήκη στοὺς πλουσίους, πού δύσκολα θὰ μποῦν στὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, γιατί εἶναι δεμένη ἡ καρδιά τους στὰ ἐπίγεια.

Ὅθ' ἔπρεπε, λοιπόν, νὰ τρομάξουμε, ὅταν ὁ Κύριος μᾶς παρουσιάζῃ μὲ τὴ φοβερὴ ἐκείνη βεβαίωσι, πού ἔκαμε στοὺς ἀποστόλους του, τόσο στενὴ τὴν εἴσοδο στὴν αἰωνία ζωὴ. Ἀλλὰ ἐκείνη ἡ βεβαίωσις δὲν ἔμεινε μόνη καὶ ξεκρέμαστη. Τὴν ἀκολούθησε μιὰ ἄλλη, χαρμόσυνη καὶ παρηγορητικὴ. Στὴν ἀπορία τῶν μαθητῶν του, ὁ Ἰησοῦς βιάσθηκε ν' ἀποκριθῆ:

— Γιὰ τοὺς ἀνθρώπους αὐτὸ εἶναι ἀδύνατο, ἀλλὰ γιὰ τὸν Θεὸ ὅλα εἶναι κατορθωτά.

Ἡ ἀνθρώπινη φύσις ρέπει πρὸς τὰ κάτω, ἔχει τὴν τάσι νὰ προσκολλᾶται στὰ φθαρτά. Ἀλλὰ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ εἶναι τόσο δυνατὴ, τόσο θαυμαστὴ, ὥστε νικᾷ τὴ ροπὴ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως καὶ κάνει τὸν καθένα νὰ νικήσῃ τὸν ἑαυτό του, νὰ ἀποσπασθῆ ἀπὸ τὴν ἀγάπη πρὸς τὰ ἐπίγεια καὶ νὰ ζητήσῃ φλογερὰ τοὺς οὐρανίους θησαυρούς. Ἀρκεῖ νὰ ἐγκαταλειφθοῦμε σ' αὐτὴ τὴ χάρι, νὰ ζητήσουμε τὴ βοήθεια καὶ τὴ συμπαράστασί της.

Τὸ ὥρατο, λοιπόν, καὶ μοναδικὸ δίδαγμα, στὸ ὅποιο καταλήγει ὅλη ἡ σημερινὴ περικοπὴ εἶναι τὸ ἐξῆς: μόνοι μας δὲν μπορούμε νὰ σωθοῦμε, ἀλλὰ μὲ τὴ χάρι τοῦ Θεοῦ αὐτὸ εἶναι κατορθωτό.

Ἄν ὁ νέος τῆς εὐαγγελικῆς διηγήσεως, πού ἀκούσαμε δὲν ἔφρουγε, ἀλλὰ ζητοῦσεν ἀπὸ τὸν Χριστὸ νὰ τὸν βοηθήσῃ, δὲν θὰ διαψευδῶταν ἡ ἐλπίδα του. Θὰ γινόταν τότε τὸ θαῦμα νὰ μπῆ ἄλλος ἓνας πλούσιος στὴν αἰωνία ζωὴ, ὅπως τόσοι καὶ τόσοι μπῆκαν καὶ θὰ μπαίνουν μετὰ ἀπ' αὐτόν. Πῶς μπῆκαν καὶ πῶς θὰ μπαίνουν ὅλοι αὐτοί; Μὲ τὸ νὰ ἀνβάζουν τὴν καρδιά τους, βοηθημένοι ἀπὸ τὴ θεία χάρι, καὶ νὰ τὴν ἀποσποῦν ἀπὸ τὰ ἐπίγεια ἀγαθὰ στὰ οὐράνια.

Κυριακή 31 Αύγουστου (ΙΓ' Ματθαίου)

(Ματθ. κα' 33-42)

«Τὸν ἀμπελώνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς»
[Στίχ. 41]

«Θὰ ἀναθήσῃ τὸ ἀμπέλι σὲ ἄλλους γεωργοὺς»

Ἡ παραβολή, πού ἀκούσαμε, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ἀπὸ τὸ ἱερὸ Εὐαγγέλιο, ἔχει θέμα τῆς τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαόν, τὸ διαλεχτὸ ἔθνος, πού δὲν ἀνταποκρίθηκε σὲ ὅ,τι ὁ Θεὸς περίμενε ἀπ' αὐτό, ἀλλ' ἀπεναντίας κακομεταχειρίστηκε τοὺς Θεοὺς ἀπεσταλμένους καὶ στὸ τέλος ὠδήγησε στὸν σταυρικὸ θάνατο καὶ τὸν ἴδιο τὸν Υἱὸ τοῦ Θεοῦ.

Ἐνας κτηματίας — λέγει ὁ Ἰησοῦς — φύτεψε ἀμπέλι, τὸ περιφράξε κι' ἀφοῦ τὸ πλούτησε μ' ὄλας τὰς ἐγκαταστάσεις γιὰ τὴ μεταβολὴ τῶν σταφυλιῶν σὲ κρασί, τὸ ἀνέθεσε σὲ ὄρισμένους γεωργοὺς. Ὁ κτηματίας αὐτὸς εἶναι ὁ Θεὸς ἰδιοκτῆτης τοῦ κόσμου, ὁ κτίστης καὶ συντηρητὴς τοῦ παντός. Τὸ ἀμπέλι, πού φύτεψε εἶναι τὸ διαλεχτὸ ἔθνος τοῦ Ἰσραήλ. Οἱ ἐγκαταστάσεις, πού ἐφτιαξε μέσα στὸ ἀμπέλι, εἶναι ὁ νόμος τοῦ Μωϋσέως, ἕνα νοητὸ πατητήρι ἱκανὸ νὰ μεταβάλλῃ τίς ψυχὰς σὲ δίκαιες καὶ θεάρεστες. Οἱ γεωργοί, τέλος, στοὺς ὁποίους ἐμπιστεύθηκε τὸ ἀμπέλι, εἶναι οἱ πνευματικοὶ ἡγέτες τοῦ Ἰσραήλ ἢ ἀκόμα κι' ὄλος ὁ λαὸς αὐτός.

Ὅταν, λοιπόν, ἔφθασε ὁ καιρὸς τῆς καρποφορίας, ἔστειλε — λέγει ἡ παραβολή — ὁ κύριος τοῦ ἀμπελιοῦ τοὺς δούλους του γιὰ νὰ πάρουν τὸ προϊόν τοῦ κτήματος. Ἀλλὰ οἱ γεωργοὶ ἄλλους ἀπ' αὐτοὺς ἔδειραν, ἄλλους λιθοβόλησαν κι' ἄλλους θανάτωσαν. Πάλι ὁ ἰδιοκτῆτης ἔστειλε ἄλλους δούλους του, περισσοτέρους ἀπὸ τοὺς πρώτους. Ἀλλὰ κι' ἐκεῖνοι εἶχαν τὴν τύχη τῶν πρώτων. Στὰ τελευταῖα, ἔστειλε τὸν ἴδιο τὸν γιό του, λέγοντας: «Θὰ σεβασθῶν τὸ παιδί μου». Ἀλλὰ οἱ γεωργοί, σὰν εἶδαν τὸν γιό τοῦ ἰδιοκτῆτη, σκέφθηκαν: «Αὐτὸς εἶναι ὁ κληρονόμος. Ἐμπρός, λοιπόν, ἄς τὸν σκοτώσουμε, γιὰ νὰ ἔλθῃ ἡ κληρονομία στὰ χέρια μας». Ἔτσι τὸν πῆραν, τὸν ἔβγαλαν ἔξω ἀπὸ τὸ ἀμπέλι καὶ τὸν θανάτωσαν.

Οἱ δοῦλοι, πού στάλθηκαν στὸ ἀμπέλι, εἶναι οἱ διάφοροι προφῆτες, πού ἐφανίσθηκαν κατὰ καιροὺς ἀνάμεσα στὸ περιούσιο ἔθνος, δείχνοντάς του τὸν δρόμο τῆς ὑποταγῆς στὸν Θεὸ καὶ μιλοῦντας γιὰ τὴν καινούργια ἐποχὴ, τὴν ἐποχὴ τῆς Καινῆς Διαθήκης. Ὅλοι, λοιπόν, αὐτοὶ — ἀναφέρει ἡ παραβολή — δὲν ἔτυχαν τὴν ὑποδοχὴ πού τοὺς ἔπρεπε. Τὰ λόγια τους δὲν εἰσακουσθήσαν, οἱ ὑποδείξεις τους δὲν πραγματοποιήθηκαν, ἡ παρουσία τους στάθηκε ἀνυπόφορη καὶ κατατρέχθησαν, ἀποδοκιμάσθηκαν, βασανί-

σθηκαν, μερικοί δὲ καὶ θανατώθηκαν. Τέλος ἤλθε κι' ὁ γυιὸς τοῦ ἰδιοκτήτη, δηλαδή ὁ Ἰησοῦς. Αὐτός, ὅμως, ἐπρόκειτο νὰ κινήσῃ γύρω του, ἀκριβῶς λόγῳ τῆς ἰδιότητός του, περισσότερο μῖσος. Ἔτσι, ἀντὶ νὰ τὸν ἀναγνωρίσουν καὶ νὰ τοῦ παραδώσουν τὴν κληρονομίαν του, θὰ τὸν ἐβγάζαν ἔξω ἀπὸ τὰ τεῖχη τῆς ἀγίας πόλεως, καὶ θὰ τὸν ἀνέβαζαν στὸν σταυρό, θέλοντας νὰ ἀπαλλαγοῦν ἀπ' αὐτόν.

Ὅταν ὁ Κύριος τελείωσε τὴν παραβολή, ρώτησε τοὺς ἀκροατάς του:

— Τί θὰ κάμῃ, λοιπόν, ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀμπελιοῦ, ὅταν ἔλθῃ, ἐκεῖνος στοὺς γεωργούς;

Ἀνύποπτοι οἱ Ἰουδαῖοι γιὰ τὸ πραγματικὸ νόημα τῆς παραβολῆς, τοῦ ἀποκρίθησαν:

— Ὅα τοὺς ἐξάφανισῇ ἀπὸ τὸ πρόσωπο τῆς γῆς μὲ πολλὴ ἄσχημο τρόπο καὶ θὰ ἀναθέσῃ τὸ ἀμπέλι σὲ ἄλλους γεωργούς, πού θὰ τοῦ ἀποδίδουν τὰ προϊόντα στοὺς καταλλήλους καιροὺς.

Τότε ὁ Ἰησοῦς τοὺς φώτισε τὸ νόημα τῆς παραβολῆς, λέγοντας ὅτι θὰ παρνονόταν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὸ ἰσραηλιτικὸ ἔθνος καὶ θὰ δινόταν σὲ ἄλλα ἔθνη.

Κι' εὐθὺς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι, κατάλαβαν ὅτι αὐτοὺς κυρίως εἶχε ὑπαινιχθῆ. Αὐτοὶ ἦσαν οἱ κακοὶ γεωργοί, πού εἶχαν κακομεταχειρισθῆ τοὺς προφῆτες καὶ στὸ τέλος θὰ θανάτωναν καὶ τὸν Ἰησοῦ.

Ἄν, ὅμως, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ἡ παραβολὴ αὐτὴ εἰπώθηκε γιὰ τοὺς Ἰουδαίους, δὲν παύει νὰ ἔχῃ σημασίαν καὶ γιὰ μᾶς. Ἐμεῖς οἱ Χριστιανοὶ κι' ἰδιαίτερα τὸ εὐλογημένον ἑλληνικὸν κι' ὀρθόδοξον γένος μας, εἴμαστε οἱ διάδοχοι τῶν κακῶν ἐκείνων γεωργῶν. Σὲ μᾶς ὁ Κύριος μετέφερε τὴ βασιλείαν του, παίρνοντάς τιν ἀπὸ τὸ ἀνάξιον ἰουδαϊκὸν ἔθνος. Ἐμεῖς εἴμαστε οἱ καλλιεργηταὶ τοῦ ἀμπελιοῦ του κι' οἱ ὑπόλογοι τῶν ἀπέναντί του. Τίθεται, λοιπόν, τὸ ἐρώτημα: θὰ μᾶς ἀφήσῃ ἔτσι ὁ Κύριος, ἂν δὲν κάνουμε τὸ χρέος μας καὶ δὲν τοῦ ἀποδίνουμε τοὺς καρπούς του; Ὁχι, βέβαια. Πρέπει νὰ μὴ μοιάζουμε σὲ τίποτε μ' ἐκεῖνους τοὺς κακοὺς γεωργούς, γιὰ νὰ μπορούμε νὰ μένουμε καὶ νὰ ζοῦμε στὸ νοητὸ ἀμπέλι τοῦ Θεοῦ. Οἱ πατέρες μας στάθηκαν τέτοιοι καλοὶ γεωργοί. Κι' ἐμεῖς, λοιπόν, ἀκολουθῶντας τὰ ἴχνη τους, ἔχουμε χρέος νὰ τοὺς μιμηθοῦμε. Πῶς; Μὲ τὸ νὰ μένουμε πιστοὶ στὰ ὀρθόδοξα δόγματα καὶ νὰ ἐργαζώμαστε μὲ ζῆλον τὴν ἐντολὴν τοῦ Εὐαγγελίου.

ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ

ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΙΕΡΟΚΗΡΥΚΩΝ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΤΟΥ Γ' Σ. Σ.

Κατὰ τὴν 25ην καὶ 26ην Μαΐου ἐ. ἔ. ἐγένετο εἰς τὸν ἰ. ναὸν τοῦ Ἁγ. Κωνσταντίνου Γ' Σώματος Στρατοῦ τὸ πρῶτον Συνέδριον Ἱεροκηρυκῶν τῆς Θρησκευτικῆς Ὑπηρεσίας τοῦ Γ' Σώματος. Ἡ πρωτοβουλία τῆς συγκλήσεως τούτου ὀφείλεται εἰς τὸν διευθυντὴν τῆς Θ. Ὑ. τοῦ Γ' Σ. Σ. πανοσιολ. ἀρχιμ. κ. Γρηγόριον Μαΐστρον, ὅστις μετὰ τῶν ἱερέων τῶν Μεραρχιῶν ἀρχιμ. Κυπριανοῦ Χατζηλάμπρου, ἀρχιμ. Μαξίμου Βασιλειάδου καὶ αἰδεσιμ. Γεωργίου Χαραλαμπίδου, ὡς καὶ τῶν θεολόγων τῶν Γραφείων τῶν κ.κ. Ἐμμ. Χατζημιχάλη, Ἀλεξάνδρου Παπαδερῶ, Κωνστ. Χλωροῦ, Γεωργ. Μαντζαρίδου καὶ Γεωργ. Χαραλαμπίδου, ἀνέπτυξαν θέματα ἀφορῶντα εἰς τὴν δρᾶσιν τῆς Θρησκ. Ὑπηρεσίας ἐν τῷ Στρατεύματι.

Τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου προηγήθη πανηγυρικὴ θεία Λειτουργία, ἥτις ἐτελέσθη εἰς τὸν ἰ. ναὸν τοῦ Ἁγ. Κωνσταντίνου (Γ' Σ. Σ.), συλλειτουργοῦντων τῶν ἱερέων τοῦ Γ' Σώματος. Ἀκολούθως ἐγένετο ἡ πρώτη σύσκεψις τοῦ Συνεδρίου. Κατ' αὐτὴν παρέστησαν ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ταλαντίου κ. Στέφανος, ὁ Διοικητὴς τοῦ Γ' Σώματος ἀντιστράτηγος κ. Γρηγ. Κετσέας, ὅστις καὶ ἐκήρυξε τὴν ἐναρξιν τοῦ Συνεδρίου, ὁ Διευθυντὴς τῆς Θρησκευτικῆς Ὑπηρεσίας τοῦ Γ. Ε. Σ. πανοσιολ. ἀρχιμ. κ. Νικόδημος Γραικός, πολλοὶ ἀξιωματικοὶ, θεολόγοι καὶ ἄλλοι διανοούμενοι τῆς Θεσσαλονίκης.

Σκοπὸς τοῦ διημέρου Συνεδρίου τούτου ἦτο ἡ καλυτέρα διοργάνωσις τοῦ ἔργου τῆς Θρησκ. Ὑπηρεσίας ἐν τῷ Στρατῷ καὶ ἡ ρυθμίσις αὐτοῦ βάσει τῶν συγχρόνων προβλημάτων καὶ ἀπαιτήσεων τοῦ σημερινοῦ ἀνθρώπου καὶ ἰδία τῆς στρατευομένης νεότητος.

Κηρύσσω τὴν ἐναρξιν τοῦ Συνεδρίου ὁ Διοικητὴς τοῦ Σώματος, ἐτόνισεν τὴν σημασίαν τῆς ἠθικῆς καὶ χριστιανικῆς διαφωτίσεως εἰς τὸν Στρατὸν καὶ ὑπεγράμμισεν τὴν ἀξίαν καὶ τὴν ἀποτελεσματικότητα τῶν τοιούτων συνεδρίων.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ὁ ὑπουργὸς Θρησκευμάτων καὶ Ἐθν. Παιδείας κ. Βογιατζῆς ὑπέγραψε διάταγμα, διὰ τοῦ ὁποῦ ρυθμίζονται τὰ τῆς συστάσεως καὶ συνθέσεως τοῦ προσωπικοῦ τῆς Ἑκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως, ὁ τρόπος καὶ ὁ χρόνος τῆς ἐνεργείας τῶν μεταθέσεών του καὶ ὁ χρόνος τῆς προαγωγῆς αὐτοῦ. Καθορίζεται ἐπίσης ὅτι, ὅπου δὲν ὀρίζονται ὑπὸ τοῦ Διατάγματος βαθμοὶ ἑνιαῖοι θὰ συντάσσονται κατὰ Μάρτιον μῆνα πίνακες προακτέων, ὅπου δὲ οἱ βαθμοὶ εἶναι ἑνιαῖοι θὰ ἐνεργῶνται αἱ προαγωγαὶ δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπηρεσιακοῦ Συμβουλίου καὶ ἐπὶ τῆ συμπληρώσει τοῦ πρὸς προαγωγὴν ἀπαιτουμένου χρόνου ὑπηρεσίας.

— Ὡς εἴχομεν γράψει εἰς τὸ ὑπ' ἀρ. 9 φύλλον τοῦ «Ἐφημερίου», προσετέθη

εις τὸ ἄρθρον 18 τοῦ Καταστατικοῦ τοῦ TAKE παράγραφος 5η, συμφώνως πρὸς τὴν ὁποίαν τὸ TAKE θὰ καταβάλλῃ ἔξοδα κηδείας εἰς τοὺς πάσης κατη- γορίας συνταξιούχους αὐτοῦ καὶ εἰς τὰς συζύγους των.

Τὰ ἔξοδα κηδείας διὰ μὲν τὸν ἀμέσως συνταξιούχον, ἐὰν οὗτος κατοικῇ εἰς κοινοπόλεις ἢ χωρία μέχρι 5.000 κατοίκων, ὀρίζονται εἰς τὸ ποσὸν μιᾶς καὶ ἡμισίας μηνιαίας συντάξεως μετὰ τὸν πάσης φύσεως ἐπιδομάτων τῆς, εἰς τὸ ποσὸν δὲ δύο μηνιαίων συντάξεων μετὰ τὸν πάσης φύσεως ἐπιδομάτων τῆς ἐὰν κατοικῇ εἰς κοινοπόλεις ἢ πόλεις ἐχούσας πληθυσμὸν ἄνω τῶν 5.000 κατοίκων, διὰ δὲ τὴν ἔμμεσον συνταξιούχον σύζυγον, ἀνεξαρτήτως τόπου διαμονῆς αὐτῆς, εἰς τὸ ποσὸν μιᾶς μηνιαίας συντάξεως μετὰ τὸν πάσης φύσεως ἐπιδομάτων τῆς.

Τὰ ἔξοδα κηδείας ἐπὶ μὲν θανάτου συζύγου καταβάλλονται εἰς τὴν χήραν σύζυγόν του ἢ ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ τοιαύτη εἰς τὰ τέκνα του, ἐπὶ δὲ θανάτου τῆς συζύγου εἰς τὸν σύζυγόν τῆς, ἢ ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ τοιοῦτος εἰς τὰ τέκνα, ἐπὶ θανάτου δὲ τοῦ συζύγου ἢ τῆς συζύγου, μὴ υπέρχοντος συζύγου ἢ τέκνων, τὰ ἔξοδα κηδείας καταβάλλονται εἰς τοὺς συγγενεῖς ἢ ἰδιώτας, οἱ ὅποιοι ἐπεμελήθησαν τῆς κηδείας, κατόπιν βεβαιώσεως τοῦ προστάντος τῆς κηδείας Ἱερέως ὡς καὶ τοῦ Προέδρου τῆς Κοινότητος, ἐνθα κατόκει ὁ ἀποθανὼν, πιστοποιήσῃ τὴν ἀνυπαρξίαν συζύγου καὶ τέκνων καὶ τὴν ἐπιμέλειαν τὸν τῆς κηδείας.

Τὰ ἔξοδα κηδείας καταβάλλονται εἰς τοὺς δικαιούχους τούτων ἐφ' ὅσον οὗτοι δὲν ἔλαβον τοιαῦτα παρὰ τοῦ Δημοσίου ἢ ἐξ οἰουδήποτε ἄλλου Ταμείου.

Ἡ ἰσχὺς τῆς κοινοποιουμένης Ἰπουργικῆς πράξεως ἀρχεῖται ἀπὸ τῆς 10 Μαΐου 1958. Συνεπῶς δὲν καταβάλλονται ἔξοδα κηδείας διὰ θανάτους ἐπι- συμβάντας πρὸ τῆς ὡς ἄνω χρονολογίας.

Διὰ τὴν καταβολὴν τῶν ὡς ἄνω ἐξόδων δέον νὰ υποβάλληται αἰτήσις ἐκ μέρους τοῦ δικαιούχου δόντως χαρτοσημασμένη καὶ κληρικουση- σμένη μετὰ ληξιαρχικῆς πράξεως θανάτου, πιστοποιητικοῦ Δήμου ἢ Κοινό- τητος περὶ τῆς οἰκογενειακῆς καταστάσεως τοῦ θανόντος συνταξιούχου, εἰς περίπτωσιν δὲ καθ' ἣν τῆς κηδείας, ἐλλείψει συζύγου καὶ τέκνων, ἐπεμελήθη ἕτερον πρόσωπον καὶ βεβαιώσῃ τὸν προστάντος τῆς κηδείας ἐφημερίου καὶ τοῦ Προέδρου τῆς Κοινότητος, ἐνθα κατόκει ὁ θανὼν, ἐξ ὧν νὰ προκύπτῃ ἡ ἀνυπαρξία συζύγου καὶ τέκνων καὶ ἡ ἐπιμέλεια τῆς κηδείας. Προσέτι δέον νὰ υποβληθῇ ὑπεύθυνος Δήλωσις τοῦ δικαιούχου περὶ μὴ λήψεως ἐξόδων κηδείας παρὰ τοῦ Δημοσίου ἢ ἐξ ἄλλου οἰουδήποτε ταμείου.

Ὡς προκύπτει ἐκ τῆς κοινοποιουμένης Ἰπουργικῆς πράξεως τὰ ἔξο- δα κηδείας καταβάλλονται μόνον διὰ θάνατον συνταξιούχου καὶ οὐχὶ ἡσφαλισμένου.

Α Λ Λ Η Λ Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α

Αἰδεσ. Φίλιππον Γεωργόπουλον, Ἀλαϊμπη Σπάρτης- Δυστυχῶς τὸ αἰτηθὲν δάνειον δὲν ἐνεκρίθη. Τὸ διατεθὲν ποσὸν ἦτο ἐλάχιστον ἐναντι τοῦ ὄγκου τῶν αἰτήσεων, ὥστε τὸ παρὸν δὲν χορηγοῦνται, ἐξαντληθείσης τῆς πιστώσεως, τὴν ὁποίαν ἐνέκρινεν ἡ Νομισματικὴ Ἐπιτροπὴ. Ἐθδὸς ὡς χορη- γηθῇ νέα πίστωσις θὰ εἰδοποιηθῶν οἱ αἰδεσ. Ἐφημέριου μέσῳ τοῦ «Ἐφημε- ρίου». — Αἰδεσ. Ζαχαρίαν Ἰωάν. Βσασιλείο, Χαλκίδα. Ἀναμ- φιβόλως δύνασθε νὰ παρατηθῆτε καὶ νὰ λάβετε σύνταξιν λόγῳ πολυετοῦς γηρησίας. Τὴν παραίτησίν σας δύνασθε νὰ τὴν ὑποβάλετε ὁποτεδήποτε. Τὸ

ποσὸν τῆς συντάξεώς σας δὲν δυνάμεθα νὰ σᾶς τὸ εἰπωμεν, ἐπειδὴ ἀγνοοῦμεν τὴν κατηγορίαν, εἰς τὴν ὅποιαν ἀνήκετε, καὶ τὸ ἔτος τῆς γεννήσεώς σας. Γράφατέ μας σχετικῶς διὰ νὰ σᾶς πληροφορήσωμεν. — Πανοσ. Ἀρχιμ. Θεοφ. Σ. Ἐξοδα κηδείας καταβάλλονται μόνον κατὰ τὸν θάνατον συνταξιούχου καὶ οὐχὶ ἠσφαλισμένου. Σχετικῶς γράφομεν εἰς τὴν στήλην τῶν «Εἰδήσεων τοῦ Τ.Α.Κ.Ε.». Ἐκτὸς τῶν δικαιολογητικῶν, τὰ ὅποια ἔχετε ἐπ' ὄψιν, ἀπαιτεῖται καὶ ὑπεύθυνος δῆλωσις τοῦ δικαιοῦχου περὶ μὴ λήψεως ἐξόδων κηδείας παρὰ τοῦ Δημοσίου ἢ ἐξ ἄλλου οἰουδήποτε ταμείου. Ἐπιστῶμεν τὴν προσοχὴν σας εἰς τὸ ὅτι ἔξοδα καταβάλλονται μόνον διὰ θανάτους συνταξιούχων ἐπισυμβάντας μετὰ τὴν 10ην Μαΐου 1958. — Αἶδες. Νίκωνα Μ. Κολαρέαν, Πλάτσαν Καλαμῶν. Δυστυχῶς τὸ περιοδικὸν δὲν δύναται νὰ κάμῃ τοιαύτην πρότασιν. Τὸ ζήτημα εἶναι τῆς ἀρμοδιότητος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. — Αἶδες. Α. Χ. Α. Μόνον διὰ τὴν ἔγερσιν ἀγωγῆς ἢ μνηύσεως ἀπαιτεῖται ἡ ἄδεια τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου. Τὴν δίκην τὴν ὅποιαν εἴχετε ἀρχίσει πρὶν ἀκόμη ἱερωθῆτε δύνασθε νὰ τὴν συνεχίσετε ἄνευ ἀδείας. Εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. φέρεσθε ἐγγεγραμμένοι ἀπὸ τῆς 20]2]1958. Εἰς τὸ περιοδικὸν ἐνεγράφητε. Τὰ ζητηθέντα βιβλία ἀπεστάλησαν ταχυδρομικῶς. Διὰ τὰς εὐχὰς σας εὐχαριστοῦμεν. — Αἶδες. Θεόδωρον Βερνίδην. Τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Διακόνου δύνασθε νὰ τὴν ἐξαγοράσετε. Πρὸς τοῦτο πρέπει νὰ υποβάλατε εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. τὰ ἐξῆς δικαιολογητικά: α) Αἴτησιν χαρτοσημασμένην καὶ κληρικοσημασμένην. β) Ἀντίγραφον τοῦ διορισμοῦ σας ὡς διακόνου. γ) Βεβαίωσιν, εἰς τὴν ὅποιαν νὰ ἀναγράφεται ὁ χρόνος τῆς ὑπηρεσίας σας ὡς διακόνου. δ) Βεβαίωσιν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου, εἰς τὴν ὅποιαν νὰ ἀναφέρεται ὁ μισθός, τὸν ὅποιον ἐλαμβάνετε. Τὸ ποσὸν τῆς ἐξαγορᾶς θὰ καθορισθῇ μετὰ τὴν ὑποβολὴν τῶν δικαιολογητικῶν.

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἀρχιμ. Παντελεήμονος Μπαρδάκου, Αἱ προϋποθέσεις τῆς ἀφέσεως (Α'). — Χ., Ἀδελφικὰ Γράμματα. — Γιάννη Β. Ἰωαννίδη, Ἀπὸ τὰ χρονικὰ τῆς κατοχῆς. — Χρυσοστόμου, Ὁ ἕκτος περὶ ἱερωσύνης λόγος (Μετφρ. Θεόδωσι Σπεράντσα). — Βασ. Ἡλιάδη, Εἰς τὸ βουνὸ καὶ τὸ ὑπαιθρον ἐπιβάλλεται ἡ προσευχὴ καὶ ἡ Θ. Μυσταγωγία. — Ἀνθίμου Θεολογίτου, Τὰ Νησιώτικα Πανηγύρια. — Βασ. Μουστάκη, Κηρύγματα εἰς Εὐαγγελικὰ ἀναγνώσματα τῶν Κυριακῶν τοῦ ἔτους. — Εἰδήσεις. — Ἀλλο-λογραφία.

Δι' ἃ, τι ἀφορᾷ εἰς τὸν «Ἐφημέριον» ἀπευθυντόν :
Πρὸς τὴν Διεθνήν τοῦ Περιοδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»
Ὅδός Φιλοθέης 19—Ἀθήναι. Τηλ. 27-689.

Ἐπεύθυνος Τυπογραφείου: Τ. Ρούτσης, Κοκκιουλάρη 9, Ν. Χαλκηδῶν.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ - ΙΑΣΙΟΥ Ι. ΑΘΗΝΑΙ